

АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ за 2016 година

Скопје, 2017 година

СОДРЖИНА

1.	ВОВЕД	1
2.	СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ	2
2.1	НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА – АКТИВНИ БАРАТЕЛИ НА РАБОТА.....	3
2.1.1	Состојба и структурни карактеристики на невработените лица.....	3
2.1.3	Структура на невработените лица според место на живеење.....	4
2.1.4	Невработени инвалидни лица.....	4
2.2	РЕГИСТРИРАНИ ПРИЈАВИ НА ЗАСНОВАНИ РАБОТНИ ОДНОСИ.....	4
2.3	ИЗДАВАЊЕ НА РАБОТНИ ДОЗВОЛИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА СТРАНЦИ	5
3.	УСЛУГИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	7
3.1	ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ И СОРАБОТКА СО РАБОТОДАВАЧИТЕ.....	7
3.2	ИНФОРМИРАЊЕ И СОВЕТУВАЊЕ.....	8
3.3	ПОДДРШКА НА АКТИВНО БАРАЊЕ РАБОТА, ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА И КАРИЕРНО СОВЕТУВАЊЕ	11
3.4	УСЛУГИ ПРЕКУ ИНТЕРНЕТ	12
4.	ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК ЗА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА	13
5.	АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ	14
5.1	ВОВЕД.....	14
5.2	СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА.....	14
5.2.1	Програма за самовработување.....	14
5.2.2	Програма за самовработување на лица со инвалидност.....	16
5.2.3	Поддршка на растот на микро и мали претпријатија за создавање на нови работни места	16
5.2.4	Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик.....	17
5.2.5	Обука на работното место со субвенционирано вработување.....	18
5.2.6 а)	Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот.....	19
5.2.6 б)	Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (за глуви и слепи лица).....	19
5.2.7	Обука за напредни ИТ вештини.....	20
5.2.8	Обука за возачи за Ц и Е категорија.....	20
5.2.9	Обука за стекнување на вештини од стари занаети	21
5.2.10	Практиканство 2.....	21
5.2.11	Обука за основни вештини за вработување на млади лица до 29 години (странски јазици и компјутери).....	22
5.2.12	Обука за странски јазици со сертификати БУЛАТС.....	22
5.2.13	Обука од областа на обезбедувањето.....	23
5.2.14	Обука од областа на туризмот.....	23
5.2.15	Програма Општинско-корисна работа.....	23
5.2.16	Поддршка за брзорастечки фирми-Газели.....	24
5.2.17	Финансиска поддршка за отворање на приватни детски градинки.....	24
5.2.18	Финансиска поддршка за отворање на приватни домови за стари лица	25
5.3	КРЕДИТИ	25
5.3.1	Проект за самовработување со кредитирање.....	25

5.3.2 Кредитирање на правни субјекти (микро и мали претпријатија) за отворање на нови работни места.....	26
5.4 ПОСЕБЕН ФОНД.....	26
6. ПРОЕКТИ.....	27
7. РАКОВОДЕЊЕ И УПРАВУВАЊЕ.....	32
7.1 АКТИВНОСТИ НА РАКОВОДЕЊЕ.....	32
7.2 АКТИВНОСТИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР.....	32
8. РАБОТНИ УСЛОВИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ.....	33
8.1 ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ.....	33
8.2 ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ.....	35
8.3 ИТ ПОДДРШКА.....	37
8.4 ФИЗИЧКИ УСЛОВИ.....	37
8.5 ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА.....	38
8.6 ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА, ЛОКАЛНА И ИНТЕРНАЦИОНАЛНА СОРАБОТКА.....	38

1. ВОВЕД

Агенцијата за вработување на Република Македонија (АВРМ) е јавна институција која својата работа ја заснова врз повеќе законски и подзаконски акти, стратегии, акциски планови и програми, кои се однесуваат на разни сегменти од пазарот на трудот. Меѓу позначајните документи се вбројуваат:

- Статутот на АВРМ,
- Годишната програма за работа на АВРМ,
- Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност,
- Законот за работните односи,
- Законот за евиденциите од областа на трудот,
- Законот за вработување инвалидни лица,
- Законот за вработување и работа на странци,
- Законот за општа управна постапка,
- Законот за вработени во јавен сектор,
- Законот за административни службеници,
- Стратегијата за управување со ризици во Агенцијата за вработување на Република Македонија,
- Националната стратегија за вработување на РМ,
- Националниот акциски план за вработување на РМ,
- Акцискиот план за вработување млади 2016-2020 година,
- Програмата на Владата на Република Македонија,
- Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен раст – Европа 2020 година,
- Повеќегодишна оперативна програма за развој на човечки ресурси 2007-2013 година подготвена во согласност со компонентата 4 од Инструментот за претпристапна помош на ЕУ (ИПА), и
- други документи.

Главни дејности на АВРМ се:

- посредување во вработување,
- советување за вработување,
- професионална ориентација,
- осигурување во случај на невработеност,
- спроведување на активни програми и мерки за вработување,
- издавање на работни дозволи на странци,
- креирање на аналитички, развојни и стручни материјали од делокругот на АВРМ,
- информирање за пазарот на трудот кои се од значење за јавноста.

АВРМ во текот на 2016 година продолжи со континуираното надградување на своите услуги, креирајќи соодветни техники и методи за работа со невработените лица и работодавачите. Основна цел на овие активности е АВРМ, како јавна установа, да стане вистинска берза на трудот. Таа е клучниот медијатор за поврзување на понудата и побарувачката на работната сила, а со тоа има значајно влијание врз унапредувањето на функционирањето на пазарот на трудот во земјата. На тој начин, АВРМ има за цел да придонесе за намалување на структурната неусогласеност меѓу побарувачката и понудата на пазарот на трудот.

Активностите што подолу следат јасно ја истакнуваат значајната улога на АВРМ како еден од клучните чинители на пазарот на трудот.

2. СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Согласно Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност, АВРМ води евиденција на

- Невработени лица и
- Други лица кои бараат работа

Со одредбите од Законот точно е утврдено кое лице е невработено лице, а кое лице е друго лице кое бара работа, како и нивните права и обврски.

- Невработено лице е лице пријавено во Агенцијата, кое е невработено, активно бара работа и ги исполнува условите предвидени со Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност
- Друго лице кое бара работа е економски активно или неактивно лице кое се евидентира во Агенцијата за вработување на Република Македонија, но не бара активно работа и/или не е подготвено да прифати работа.

Со состојба на 31.12.2016 година, во АВРМ евидентирани се:

- 104523 невработени лица и
- 96251 други лица кои бараат работа

Во табеларниот приказ кој следи, илустрирана е состојбата на невработените лица (активни баратели на работа) и другите лица кои бараат работа (пасивни баратели на работа), по месеци во 2016 година

Месец	2016 година	
	Невработени лица	Други лица кои бараат работа
1	2	3
Јануари	116601	96220
Февруари	116245	96283
Март	114252	95914
Април	111168	95604
Мај	108459	95785
Јуни	106029	95902
Јули	105731	95920
Август	103942	95537
Септември	103646	95500
Октомври	104406	95549
Ноември	104453	95846
Декември	104523	96251

2.1 НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА – АКТИВНИ БАРАТЕЛИ НА РАБОТА

2.1.1 Состојба и структурни карактеристики на невработените лица

Со состојба на 31.12.2016 година во АВРМ евидентирани се 104523 невработени лица - активни баратели на работа.

состојба: 31.12.2016 година	
Евидентирани невработени лица	104523
Невработени лица - жени	43408
Невработени лица на возраст од 15 до 24 години	11958
Невработени лица на возраст од 15 до 29 години	24613
Невработени лица на возраст од 55 години и повеќе	23753
Невработени лица кои чекаат на вработување повеќе од една година	66757
Невработени инвалидни лица	1490
Невработени лица -корисници на паричен надоместок	6644

Структурата на невработени лица, според пол со состојба на 31.12.2016 година, се карактеризира со поголемо учество на мажите во вкупниот број на невработени лица 58,5% (61115), во споредба со жените кои учествуваат со 41,5% (43408).

Во однос на возрасната структура, невработените лица на возраст до 29 години во вкупниот број на евидентирани невработени лица, учествуваат со 23,5% (24613), од 30-39 години со 20,1% (21020), од 40-49 години со 21,8% (22715) и невработените лица со 50 години и повеќе во вкупниот број на евидентирани невработени лица учествуваат со 34,6% (36175).

Структурата на невработените лица според школска подготовка, се карактеризира со релативно големо учество на лицата со основно образование 42,2% (44129) во вкупниот број на невработени лица, невработените лица со непотполно средно образование учествуваат со 13,3% (13948), невработените лица со завршено средно образование со 29,8% (31110), а невработените лица со завршено вишо и високо образование со 1,7% (1756) односно 12,9% (13580) во вкупно евидентирани невработени лица.

Во евиденцијата на невработените лица, имајќи го во предвид степенот на образование, најбројни се невработените од следните профили на занимање: дипломиран правник, дипломиран економист, професор по одделенска настава на македонски јазик, дипломиран учител, дипломиран учител, професор по одделенска настава на албански јазик, дипломиран социјален работник, дипломиран на јавна администрација, дипломиран психолог (професор), дипломиран воспитувач, дипломиран по бизнис администрација, економист, правник, инженер по земјоделство, инженер по сточарство, машински инженер, потоа матурантите од гимназија се најбројни од невработените со завршено средно образование, економски техничар, машински техничар, конфекциски техничар, прехранбен техничар, продавачите се најбројни од невработените лица со непотполно средно образование, бравар, машино бравар, конфекционер, автомеханичар и др.

Според време на чекање на вработување, со состојба на 31.12.2016 година, 36,1% (37766) од невработените лица, чекаат на вработување до 11 месеци, 46,9% (49066) (чекаат на вработување од една до три години, а 17,0% (17691) од невработените лица, чекаат на вработување четири години и повеќе.

Структурата на невработени лица според националната припадност, со состојба на 31.12.2016 година, е следна: 62,2% (65063) од невработени лица се Македонци, 25,0% (26081) - Албанци, 3,7% (3895) - Турци, 5,9% (6201) – Роми, 0,7% (772) - Срби, 0,2% (221) се Власи, 0,2% (234) - Бошњаци, а останатите 2,0% (2056) од невработените лица се припадници на друга етничка заедница.

2.1.3. Структура на невработените лица според место на живеење

Според местото на живеење, невработеноста е повеќе изразена во урбаната средина, каде се евидентирани 67,2% (70188) од невработените лица, а 32,8% (34335) од невработените се со место на живеење во руралната средина.

Соодветно на бројот на жители, во Центарот за вработување на град Скопје, евидентирани се најголем број од невработените лица, односно 15,1%. (15822) од вкупно невработените лица. Во Центарот за вработување Тетово евидентирани се 13,2% (13751) од вкупно невработените лица, Центарот за вработување Куманово 9,5% (9916), Центарот за вработување Прилеп 7,5% (7790), Центарот за вработување Битола 6,0%(6281), Центарот за вработување Гостивар евидентирани се 5,9% (6216) од вкупно невработените лица и др.

2.1.4 Невработени инвалидни лица

Во АВРМ со состојба на 31.12.2016 година, евидентирани се 1490 невработени инвалидни лица –активни баратели на работа, од кои 67,6% (1007) се мажи, а 32,4% (483) се жени.

Невработените инвалидни лица се вбројани во вкупниот број на невработени лица, евидентирани во АВРМ.

Според возрасната структура, 18,7% (279) од невработените инвалидни лица се на возраст од 15 до 29 години, 52,8% (786) се на возраст од 30 до 49 години и 28,5% (425) од невработените инвалидни лица се на возраст со 50 години и повеќе.

Според степенот на образование, најголем број од невработените инвалидни лица 56,4% (841) се без образование и со основно образование, 19,5% (290) се со непотполно средно образование, 20,6% (307) се со завршено средно образование, а невработените инвалидни лица со вишо и високо образование учествуваат со 3,5% (52) во вкупниот број на невработени инвалидни лица.

2.2 РЕГИСТРИРАНИ ПРИЈАВИ НА ЗАСНОВАНИ РАБОТНИ ОДНОСИ

АВРМ води евиденција на регистрирани пријави на засновани работни односи (М-1 обрасци).

Во периодот од 01.01.2016 до 31.12.2016 година, регистрирани се вкупно 184877 пријави на засновани работни односи (М1 обрасци).

Регистрирани пријави на засновани работни односи - М1 обрасци (01.01.2016 до 31.12.2016 година)		184877
Од евиденција на невработени		42711
Надвор од евиденција на невработени		142166
На неопределено време		84805
На определено време и сезонски работи		100072

Според статусот на лицата на кој се однесуваат регистрираните пријави на засновани работни односи

- 23,1% се регистрирани пријави на засновани работни односи од евиденцијата на невработените,
- 76,9% се регистрирани пријави на засновани работни односи надвор од евиденцијата на невработените.

Според видот на работниот однос, од вкупно 184877 пријави на засновани работни односи, во периодот од 01.01. до 31.12.2016 година

- 45,9% се регистрирани пријави на засновани работни односи на неопределено време,
- 54,1% се регистрирани пријави на засновани работни односи на определено време и сезонска работа.

2.3 ИЗДАВАЊЕ НА РАБОТНИ ДОЗВОЛИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА СТРАНЦИ

Согласно Законот за вработување и работа на странци („Сл. Весник на РМ“ бр. 217/15), како и подзаконските акти кои ја доуредуваат предметната материја и Одлуката за определување на квотите на работни дозволи за странци за 2016 година, АВРМ е надлежна за издавање на работна дозвола за странец кој го има регулирано престојот во државата по друг основ со поднесување на барање за издавање на работна дозвола во Агенцијата или во други определени простории, давање на мислење врз основа на искористеноста на квотата и моменталните потреби на пазарот на труд во Република Македонија во постапката за регулирање привремен престој на странец заради работа и издавање на Потврда за регистрација на работата која ја вршат странците во државата, а за која не е потребна работна дозвола.

Со оглед на фактот дека за започнатите постапки во овој преоден период се применуваа одредбите од претходниот закон, а притоа земајќи ја предвид и околноста дека на 19.06.2016 година стапи на сила примената на горенаведениот закон, во 2016 година во АВРМ се поднесени вкупно 2121 барања за издавање на работни дозволи по сите основи и 1681 барање за давање на мислење од Министерството за внатрешни работи за исполнетост на условите за издавање на дозвола за привремен престој на странец заради работа од кои се издадени:

- 868 Лични работни дозволи
- 849 Дозволи за вработување;
- 218 Дозволи за работа;
- 51 одбиено барање за издавање на работна дозвола;
- 120 нерешени барања по сите основи;
- 15 повлечени барања за издавање на работа дозвола;
- 52 барања за кои нема мислење од МВР;
- 122 дадени негативни мислења од МВР;

- 1315 мислења за вработување на странци во РМ; и
- 192 мислења за работа на странци упатени во РМ

Според стручната подготовка на странците за кои се издадени работни дозволи и мислење за исполнетост на условите за издавање на дозвола за привремен престој на странец:

- со трет циклус на студии докторски студии 16 лица;
- втор циклус на студии магистерски академски студии - 68 лица;
- втор циклус на студии специјалистички студии 32 лица;
- прв циклус на студии: универзитетски 240, стручни 240 - 1321 лица;
- прв циклус на студии: универзитетски 84 стручни,
- стручни 280 - 28 лица,
- стручни студии од 60 до 120 кредити – 35 лица;
- средно образование - 1547 лица и
- основно и без образование - 423 лице

Според државата на потекло на странците за кои се издадени работни дозволи и мислење за исполнетост на условите за издавање на дозвола за привремен престој на странец:

- Турција - 856 лица;
- Србија - 388 лица;
- Грција - 364 лица;
- Босна и Херцеговина - 214 лица;
- Бугарија - 205 лица;
- Албанија - 187 лица;
- Косово - 185 лица;
- Хрватска - 108 лица;
- Германија - 90 лица;
- Украина - 81 лица;
- останати држави - 876 лица.

Според градови за кои се издадени работни дозволи и мислење за исполнетост на условите за издавање на дозвола за привремен престој на странец:

- Скопје - 2883;
 - Гевгелија - 111;
 - Битола - 53;
 - Тетово - 81;
 - Охрид - 52;
 - Струмица - 30;
 - Куманово - 25;
 - Штип - 49;
 - Гостивар - 34 и
 - останати градови - 236 дозволи.
-

3. УСЛУГИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Агенцијата за вработување на Република Македонија реализираше различни видови услуги за невработени лица и работодавачи. Истите беа дел од Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2016 година.

3.1 ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ И СОРАБОТКА СО РАБОТОДАВАЧИТЕ

Информирањето како и олеснувањето на пристапот до услугите на работодавачите во текот на 2016 година се спроведуваше преку системско планирање и спроведување на ефикасни услуги за работодавачите (Услуга 6.4 од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2016 година), како и следење на нивната успешност и ефектите од истите преку задоволување на заедничките потреби и интереси. Центрите за вработување остваруваа директни средби и континуирана меѓусебна соработка со работодавачите во центрите за вработување и преку посета на работодавачите, со што тие добиваа можност за квалитетни, навремени и точни податоци за состојбата со пазарот на труд, голем број поволности, како и брз и адекватен одговор при секоја нивна потреба од работна сила. Од друга страна АВРМ, преку директна и успешна соработка со работодавачите ја остваруваше нејзината крајна цел – успешно посредување при вработување на невработените лица.

Комуникацијата и соработката со работодавачите се реализираше на повеќе начини и повеќе нивоа, со цел истата да произведе позитивни ефекти.

Соработката со работодавачите се остваруваше преку следните активности:

- Посредување при вработување (Услуга 6.3 од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на труд за 2016 година). Услугата обезбедува квалитетно посредување при вработување на работната сила според искажаните потреби на работодавачите. Целта на услугата е да се олесни поврзувањето на понудата и побарувачката на работна сила, односно да им помогне на работодавачите да ги пополнат слободните работни места со квалификувани работници, а на невработените и други лица кои бараат работа да им помогне во вработувањето. Посредувањето опфаќа стручни, административни, и други активности на АВРМ, со кои се обезбедуваат услуги на клиентите во размената на трудот. АВРМ во текот на 2016 година оствари бројни контакти со работодавачите, нудејќи ја оваа бесплатна услуга за обезбедување на соодветен кадар. Притоа беа добиени и доста корисни информации околу планираните нови вработувања во претстојниот период, видовите на занимања кои се особено побарувани и други информации кои се значајни при креирањето на активните политики за вработување. Од друга страна, при добивање на барање за посредување при вработување од страна на работодавач, АВРМ вршеше пребарување во својата евиденција на невработени лица, при што за секое работно место, упатуваше кај работодавачот невработени лица, заради интервју и можно поврзување, односно вработување. Во текот на 2016 година беа доставени вкупно 4.606 барања за посредување за вработување. Од нив 3.131 барање беа позитивно решени (4223 вработени лица). Од вкупниот број на доставените барања, само од работодавачите од приватниот сектор беа доставени 2.762 барања за посредување од кои 1.710 беа позитивно решени (2806 вработени лица). Доколку, работодавачот не можеше да ја задоволи својата потреба од бараниот кадар по пат на

посредување при вработување му се нудеа други активни мерки за вработување, со цел да се излезе во пресрет на неговите барања.

- Соработка со работодавачите преку нивната вклученост во одредени активни програми, мерки и услуги за вработување.
- Континуирано известување и информирање на работодавачите за сите тековни активности, мерки и услуги кои можат да ги користат од АВРМ.
- Давање правна помош, мислење и појаснување на правната регулатива.
- Организирање заеднички средби, посети и состаноци (за меѓусебно информирање, размена на информации, давање насоки и предлози).

Центрите за вработување остваруваа посети на работодавачите од својот регион, преку кои се детектираа реалните потреби на работодавачите, со цел вистински да се одговори на нивните барања. Ова придонесе за доставување барања за посредување при вработување на невработени лица евидентирани во АВРМ, како и нивно учество во активните програми и мерки за вработување. Во 2016 година, бројот на вкупно реализирани средби со работодавачите изнесуваше 5.451 средба. Од нив 520 посети се направени кај работодавачите, а 4.931 средба со работодавачите се остварени во центрите за вработување. Средбите со работодавачите беа организирани со цел работодавачите да се запознаат со поволностите при вработување на разни целни групи на невработени лица. Ефектите од соработката со работодавачите се согледуват преку искажаниот интерес на работодавачите за услугите на АВРМ и нивното учество во активните програми и мерки и услуги за вработување, како и другите поволности при вработувањето на невработените лица.

- Реализација на заеднички активности со работодавачите, како на пример организација и реализација на 144 Форуми за работодавачи во кои беа вклучени 1.242 работодавач и сл.
- Соработката со работодавачите се спроведуваше и преку други активности за информирање за мерките и услугите за вработување на АВРМ и испитување на нивното мислење во врска со потребите на пазарот на трудот.

3.2 ИНФОРМИРАЊЕ И СОВЕТУВАЊЕ

Во текот на 2016 година, во центрите за вработување на АВРМ се реализираа и активности за информирање и советување за вработување во работните клубови.

Целта на овие активности е да се поттикнува иницијативата и да се зајакнуваат капацитетите на лицата кои бараат вработување за успешно претставување на пазарот на трудот, успешно барање на работа и вработување.

Корисници на услугите на работните клубови беа сите категории на невработени лица.

Корисници на овие услуги беа и работодавачите, со кои беа остварени многубројни средби со различна цел - да се информираат за можноста за користење на активните мерки и услуги за вработување кои се спроведуваат во АВРМ, за законската регулатива од областа на вработувањето, информирање за процесот на посредување при вработување и др.

За остварување на целите на работните клубови, беа спроведувани повеќе видови активности, како што се: информирање (со цел невработените и други лица кои бараат работа да добијат информации за нивните права и обврски, како и информации од пазарот на трудот и др.), работилници, интервјуа, разни видови обуки и други активности.

Беше реализирана услугата Помош при барање на работа (Услуга 6.1 од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на труд за 2016 година) преку

различни активности како информирање, помош при изработка на CV, советување за вработување, профилирање, изработка на Индивидуални планови за вработување и др.

Во работењето со невработените лица беше зајакнат индивидуалниот приод преку интервјуа и изработка на Индивидуални планови за вработување (ИПВ) со невработените лица, преку кои им се помагаше при планирањето и спроведувањето на процесот на активно барање на работа. АВРМ врши профилирање на невработените лица според степенот на вработливост и подготвува соодветна форма на ИПВ. Во 2015 година во соработка со Министерството за труд и социјална политика и Меѓународната организација на труд воведена е и посебна форма на ИПВ за тешко вработливи лица (со значајни пречки за вклучување на пазарот на трудот). Во ИПВ кој го изработува АВРМ во соработка со невработеното лице, се утврдуваат целите за вработување, планот на активностите на невработеното лице заради вработување, учество во мерките на активни политики за вработување и местото на вработувањето. ИПВ го изработуваат вработените од АВРМ во соработка со невработеното лице во рок од 30 дена од денот на воведувањето во регистарот, со важност од шест месеци од денот на потпишувањето, по кој рок се вршат негови измени и дополнувања. За другите лица кои бараат работа (пасивни), АВРМ нуди услуги на евидентирање и обезбедување на информации за пазарот на труд и од јуни 2014 година во АВРМ почнаа да се изработуваат ИПВ и за овие лица.

Во 2016 година особено се развиваше процесот на профилирање на невработените лица. Заклучно со 31 декември 2016 година, направено е профилирање на 7.665 (3449 жени) лица а од нив на 3.094 (40,36%) млади до 29 години. Со цел, постојано да се развива и подобрува оваа услуга со невработените лица, за вработените од центрите за вработување беа организирани дополнителни обуки во рамките на ЕУ Твининг проектот “Поддршка на Агенцијата за вработување за имплементација на активни мерки и услуги на пазарот на трудот“. Исто така, во организација на АВРМ беа реализирани обуки низ работилници на тема: “Профилирање и Индивидуален план за вработување на тешко вработливи лица (ИПВ2)”. Овие обуки беа реализирани преку 6 работилници (6 групи на центри за вработување) во кои учествуваа вкупно 87 вработени од сите центри за вработување. Обуките беа реализирани во периодот септември-октомври 2016 година.

Во текот на 2016 година беа направени вкупно 160.860 ИПВ (69.858 жени) за невработени лица и други лица кои бараат работа., од кои за 31.586 (19,63%) млади до 29 години.

Со активното учество во работилниците, невработените лица кои бараат работа беа вклучени во програми за психолошка помош и поддршка, беа оспособувани за проценка на сопствените интереси, ставови, способности и вештини, добиваа обука за користење на техники за успешно претставување на пазарот на трудот, беа мотивирани и советувани за можностите за вработување со самовработување и воопшто за остварување на активна улога во решавањето на проблемот на невработеноста.

Во работните клубови се спроведуваа и активности поврзани со реализација на Оперативниот план за активните програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2016 година, како и разни проектни активности за зголемување на вработувањето во кои е вклучена АВРМ.

Во рамките на услугата Помош при барање на работа (со вклучен број на изработени ИПВ) вкупно беа реализирани 284.476 активности/услуги за невработени лица (129.154 жени) од кои 83.082 (29,20%) за млади лица до 29 години.

АВРМ во 2016 година спроведуваа и Мотивациски обуки (Услуга 6.2 од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2016 година) кои

имаа за цел да се зголеми мотивираноста и самодовербата кај невработените лица активно да бараат работа и да се обезбедат совети и насоки при користење на услугите достапни во АВРМ, невработените лица да се стекнат со одредени знаења за начините на активно барање на работа и да се мотивираат за користење на услугите на АВРМ. Мотивациските обуки се реализираа преку индивидуални и групни еднодневни сесии, со советување и мотивирање за користење на техниките за активно барање работа. Во 2016 година со мотивациските обуки беа опфатени 8.792 лица (4.621 жена), од кои 4.708 (53,55%) беа млади лица до 29 години.

Обемот, бројот и видот на активностите, како и другите аспекти од работата на работните клубови беа прилагодени кон специфичностите на центрите за вработување, кон нивната опременост, кадровскиот потенцијал и потребите на невработените лица и работодавачите кои ги користеа услугите.

За да се зголеми информираноста на невработените лица за активните програми, мерки и услуги за вработување како и за другите активности и можности за вработување, АВРМ реализираше и Инфо средби со невработените особено младите невработени лица. Во 2016 беа реализирани 144 Инфо средби со учество на 4.535 лица.

Се реализираа и услуги за активирање на поединците изложени на ризик од социјално исклучување (Услуга 6.7 од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на труд за 2016 година). Овие услуги имаа за цел да се зголеми пристапот и учеството на лицата изложени на ризик од социјално исклучување, до услугите и програмите за вработување достапни до АВРМ. Во рамките на имплементацијата на услугата со УНДП, беше формиран тим на ментори и асистенти (тренери) кои идентификуваа невработени лица со интерес да се вклучат на пазарот на трудот. Тимот спроведувааше активности за нивно мотивирање и редовно информирање за можностите за вработување и за подобрување на професионалните капацитети, како и за други можности што се нудат во локалната заедница и преку активните програми и мерки за вработување. Тимот работеше во општините: Шуто Оризари, Чаир (Топана), Куманово, Тетово, Гостивар, Прилеп, Битола, Штип, Кочани, Винаца, Делчево и Берово. Центрите за вработување кои се надлежни за овие општини соработуваа со менторите и асистентите во спроведувањето на активностите.

Во текот на 2016 година вкупно 1.146 лица, од кои 529 (46,16%) беа жени, а 485 (42,32%) лица до 29 години се информирани за активните мерки за вработување. Од нив на 777 (67,80%) лица: 350 (45,04%) жени а 339 лица (43,63%) до 29 години возраст им се направени анализи и профилирање на професионалните вештини и образование. Од анализираните, 295 (37,97%) лица: 125 (42,37%) се жени, а 105 лица (35,59%) до 29 години возраст беа успешно вклучени во некоја од програмите и мерките за вработување.

Активностите со невработените лица беа остварени и преку учество на АВРМ во следните проекти:

- Имплементација на Стратегијата за Ромите во Република Македонија 2014-2020;
- Проект “Интеграција на Роми 2020“;
- Проект “Локална интеграција на бегалци, внатрешно раселени лица и малцинства“ (Општата цел на Проектот е да се подобрат капацитетите на државната администрација за зајакнување и поддршка на процесите на локална интеграција и вклучување на Ромите, Ромите бегалци и внатрешно раселените лица);
- Проект “Зголемување на понудата на квалификувана работна сила помеѓу групите со ризик фактор на пазарот на труд“ (Општата цел на Проектот е да се зголеми вклученоста

- на луѓето со најслаба позиција на пазарот на трудот, со што би се создале еднакви можности во пристапот на пазарот на труд во Македонија);
- Проект “Зголемување на јавната свест за страдањата на бегалците, барателите на азил и други лица од интерес на УНХЦР“ (Во проектот млади невработени лица кои ги завршиле обуките “Подготовка за вработување и за работа“ во 4 центри за вработување: Скопје, Гостивар, Прилеп и Струмица, добија можност за сертификација на стекнатите вештини - 37 лица добија меѓународен сертификат а сите лица добија можност за ангажирање во имплементација на Проектот).

3.3 ПОДДРШКА НА АКТИВНО БАРАЊЕ РАБОТА, ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА И КАРИЕРНО СОВЕТУВАЊЕ

Услугите за поддршка на невработените лица за активно барање работа континуирано се спроведуваат во центрите за вработување.

Подготовка за вработување и за работа (Услуга 6.5 од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на труд за 2016 година). Цел на услугата е младите невработени лица (на возраст од 18-29 години) да усвојат знаења и да развијат вештини што се бараат на пазарот на трудот како подготовка за вработување и за работа, за да им се овозможи полесна и побрза интеграција на пазарот на трудот.

Услугата се реализираше преку спроведување на обуки на невработени лица. Обуката ја реализираа вработените од АВРМ во работните клубови на центрите за вработување. Обуките овозможуваат нови знаења и вештини за личен развој, развој на вештини за барање работа; комуникациски вештини, соодветно однесување на работно место, тимска работа и лидерство, безбедност, права и обврски на работа и финансиски вештини.

Во 2016 година беа реализирани обуки со млади невработени лица според програмата “Подготовка за вработување и за работа” и “Учење преку работа”. Со нив беа опфатени вкупно 2.075 невработени лица (1.250 жени). Во реализацијата на овие активности АВРМ беше поддржана од УСАИД Проектот „Младинска мрежа за стекнување на вештини за вработување - ЈЕС мрежа“. Целта на овој проект беше младите лица да се стекнат со соодветни вештини кои ќе им овозможат да учествуваат во современата економија. Во рамките на Проектот, за целиот период на неговото траење беа организирани обуки за вработените од сите центри за вработување за реализација на оваа програма, кои завршија во 2015 година и им овозможуваат на вработените од центрите за вработување да ги реализираат обуките за подготовка за вработување и за работа со невработените лица. Во 2016 година беа одржани и обуки за вработените од центрите за вработување (62 обучени лица), да стекнат компетенции за спроведување на програмата Подготовка за вработување и за работа низ работа во инклузивни групи со млади невработени лица со попреченост. Во текот на целото траење на Проектот со овој вид обуки според оваа програма прилагодена за работа со инклузивни групи беа обучени вкупно 73 вработени од центрите за вработување.

Професионална ориентација и кариерно советување (Услуга 6.6. од Оперативен план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на труд за 2016 година). Овие услуги треба да им овозможат на невработените лица кои бараат работа, да се стекнат со вештини за истражување на можностите за кариера, вештини за барање работа и планирање на сопствениот кариерен развој.

Професионална ориентација и кариерно советување се спроведувааше преку примена на техники за проценка на карактеристиките на невработените лица, индивидуално и групно советување и планирање на кариерниот развој, изработка на кариерни планови и др.

Професионалната ориентација ги подразбира услугите на АВРМ за избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор и информирање за потребите од одделни занимања како и можностите за вработување.

АВРМ даваше поддршка на корисниците на своите услуги во развојот на вештини за кариерен развој преку следните активности:

- Давање информации (индивидуално или групно низ работилници, со користење на материјали во печатена или електронска форма)
- Користење на алатки за самопомош кои треба да им помогнат на корисниците да донесуваат одлуки и да стекнуваат вештини за управување со сопствениот кариерен развој
- Примена на Батерија инструменти за професионална ориентација и други техники за проценка
- Кариерно советување во групи
- Индивидуално кариерно советување и изработка на кариерни акциски планови и др.

Активностите за професионална ориентација и кариерно советување ги реализираа кариерните советници во центрите за вработување преку индивидуална или групна работа со корисниците на услугите. Во 2016 година во соработка со УСАИД Проектот „Младинска мрежа за стекнување на вештини за вработување - ЈЕС мрежа” беа одржани обуки за вработените од последните 7 центри за вработување и дополнителни вработени од останатите центри за вработување, за кариерни советници, за моделот за групно кариерно советување и за примена на Батеријата инструменти за професионална ориентација (изработена во Проектот). Со сите обуки за времетраење на Проектот, од сите центри за вработување вкупно 66 вработени беа обучени за кариерни советници, користење на алатки за самопроценка, изработка на кариерни акциски планови и др. Исто така беа обучени и за групно кариерно советување врз основа на примена на новиот Модел за групно кариерно советување.

Во текот на 2016 година во услугата Професионална ориентација и кариерно советување учествувале 3061 невработено лице од кои 1.621 се жени, а 2.001 (65,37%) се млади невработени лица до 29 години.

Покрај невработените лица во рамките на професионалната ориентација беа реализирани и активности со учениците од основните и средните училишта, односно индивидуално советување за професионална ориентација добиле 201 ученик од основни училишта и 9 ученици од завршните класови на средните училишта.

3.4 УСЛУГИ ПРЕКУ ИНТЕРНЕТ

АВРМ нуди услуги и по електронски пат за своите клиенти, кои имаат регистрирано корисничко име на веб порталот на АВРМ.

Бројот на регистрирани кориснички имиња на порталот на АВРМ, до крајот на 2016 година изнесувал: 16.423 правни лица (приватни фирми), 18 агенции за привремени вработувања и околу 37.924 физички лица.

Најчесто користена услуга од страна на физичките лица е увид во сопствената историја на работни односи (M1/M2 пријави/одјави).

Работодавачите кои имаат корисничко име на порталот, ја користат можноста за огласување на ППР, како и за пријава/одјава на вработени (M1/M2), по електронски пат. Бројот

на поднесени пријави М1 во 2016 година на овој начин (преку Е-Работа) е 59.931 што е околу 35% од вкупно поднесените М1 пријави во 2016 година.

Бројот на посети на веб порталот на АВРМ во 2016 година изнесува 1.273.083 посети.

Зголемениот број на корисниците на овие услуги е резултат и на спроведувањето на услугата Едукација и промоција за користење на он-лајн услугите на АВРМ (Услуга 6.8 од Оперативен план за и активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на труд за 2016 година). Цел на оваа услуга е да се подобри пристапот и користењето на он-лајн услугите на АВРМ. Се спроведуваше едукација и промоција на он-лајн услугите на АВРМ преку разни форми за работа со невработените лица и работодавачите како што се Форуми со работодавачи. Инфо-средби со невработени лица, групни средби со корисниците на он-лајн услугите во центрите за вработување и др. на кои покрај другите активни програми, мерки и услуги за вработување се промовирани и он-лајн услугите пред повеќе од 9.043 лица: 6.947 невработени лица и 2.096 работодавачи. Едукација и промоција на он-лајн услугите на АВРМ се реализираше и преку електронски медиуми (29 настапи на 48 медиуми).

4. ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК ЗА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА

Правата од осигурување во случај на невработеност се остваруваат во АВРМ, односно во соодветниот центар за вработување каде што лицето е евидентирано како невработеното лице.

Постапката и условите за остварување на правата од осигурување во случај на невработеност се уредени со одредбите од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност.

Невработените лица кои се корисници на паричен надоместок, согласно Законот, спаѓаат во регистарот на невработени лица, односно активни баратели на работа и ги имаат законски утврдените права кои им следуваат како право по основ на невработеност.

Со состојба на 31.12.2016 година, евидентирани се 6644 невработени лица – корисници на паричен надоместок или 6,4% од евидентираните невработени лица со состојба на 31.12.2016 година.

Во текот на 2016 година, право на паричен надоместок оствариле 11436 невработени лица.

Структурата на невработените лица кои оствариле право на паричен надоместок во текот на 2016 година се карактеризира со:

- поголемо учество на мажите (5904) во споредба со жените (5532);
- поголемо учество на лица со завршено средно образование (4187), без образование и со основно училиште (3073), непотполно средно училиште (2153), со завршена виша школа (348) и лица со завршено високо образование (1675); и
- поголемо учество на корисници на паричен надоместок во траење од 1 до 4 месеци 6502 споредбено со оние корисници кои ова право го користат од 5 до 12 месеци 3036.

Бројот на невработени лица кои стекнале со право на паричен надоместок до пензионирање изнесува вкупно 1898 лица.

5. АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

5.1 ВОВЕД

Стратегијата и политиките за вработување утврдени во повеќе стратешки документи, со цел ублажување на невработеноста во Република Македонија, се усогласени со политиката за вработување што е усвоена од страна на земјите членки на Европската Унија.

Во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2016 година, дефинирани се видот на активните програми и мерки за вработување, целните групи, потребните средства и изворите на средствата, како и конкретните активности и рокови за субјектите надлежни за имплементација на истите, се со цел успешно спроведување на програмите/мерките и услугите за вработување предвидени со Програмата за работа на Владата на Република Македонија и Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен пораст – Европа 2020.

Програмите и мерките за вработување што се имплементираа во текот на 2016 година, генерално се поделени во две групи:

1. Програми и мерки за вработување кои водат кон директно вработување и имаат за цел намалување на невработеноста преку започнување на сопствени бизниси и отворање на нови работни места како и стимулирање на побарувачката на работна сила на пазарот на трудот
2. Програми и мерки за вработување кои имаат за цел стекнување и дополнување на знаењата и вештините на невработените лица заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот.

5.2 СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА

5.2.1 Програма за самовработување

Целта на програмата е да се поддржат невработените лица во основање сопствена фирма, формализирање на веќе постоечка (неформална) дејност и во создавање дополнителни вработувања. Непосредна цел беше да се создадат 1009 правни субјекти со отворање на вкупно 1059 нови работни места преку поттикнување на побарувачката на пазарот на трудот со самовработување и дополнително вработување во почетни бизниси.

Во Програмата за Самовработување можеа да учествуваат сите евидентирани невработени лица кои активно бараат работа, при што приоритет имаа оние лица кои првпат аплицираат за користење на грант

Програмата за самовработување не поддржуваше основање на бизниси во:

- Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани за нив;
- Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција,
- Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување,
- Трговија на големо и на мало со моторни возила и мотоцикли и поправка на моторни возила и мотоцикли, односно дејности од Оддел 45 со исклучок на дејностите:
 - 45.20 – Одржување и поправка на моторни возила,

- 45.32 – Трговија на мало со делови и прибор за моторни возила, и
- 45.40 – Трговија со мотоцикли и делови и прибор за мотоцикли, одржување и поправка на мотоцикли
- Трговија на големо, односно дејностите од Оддел 46,
- Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба
- Дејност од Сектор L/J – Дејности во врска со недвижен имот,
- Дејност од Оддел 70 - Управувачки дејности, советување во врска со управувањето.

Програмата се реализираше преку обука на заинтересирани невработени лица за осознавање на претприемништвото, изготвување на одржливи бизнис планови, помош при регистрација на сопствен бизнис и финансиска поддршка за започнување на бизнисот и/или финансиска поддршка за формализација на постојни бизниси на евидентирани невработени лица кои имаат искуство во вршење на дејноста.

Кандидатите кои во претходните циклуси завршиле Обука за претприемништво и бизнис планирање, а не биле селектирани, имаа право повторно да се вклучат во процесот на избор за доделување грант за самовработување.

За реализација на секое самовработување, поддршката со неповратни средства е во висина на 201.600,00 денари, од кои 185.000,00 денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или репроматеријали, додека останатите 16.600,00 денари служат за поддршка во вид на основна обука за претприемништво и водење бизнис во времетраење од најмалку 30 часа, ваучер систем за изработка на бизнис план и поддршка при регистрирање на бизнисите.

Најуспешните кандидати кои презентираа одржливи и иновативни бизнис-планови и согласно критериумите за евалуација се оценети за бизниси кои имаат најголем потенцијал за раст добија грант во вкупен износ од 257.000,00 денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или репроматеријали.

Кандидатите кои презентираа одржлив бизнис план кој јасно укажува на потреба од вработување на најмалку две лица за успешно функционирање на бизнисот, но и преку економски и финансиски параметри ја потврдува одржливоста на дополнителното вработување, имаа можност да аплицираат за грант кој ќе поддржи самовработување на основачот на фирмата и дополнително вработување за најмногу 1 лице. Во тој случај, средствата на вкупниот грант изнесува 293.600,00 денари, од кои 201.600,00 денари за реализација на самовработувањето и отворање на бизнисот и 92.000,00 денари за дополнително вработено лице. Основачот на правниот субјект има обврска да го задржи дополнително вработеното лице најмалку 12 месеци.

Доколку некој од најуспешните кандидати со иновативни бизнис планови предвидуваа дополнителни вработување и при тоа од комисијата нивниот бизнис план е селектиран меѓу најуспешните бизнис планови, исто така имаа можност да им се одобри и дополнителен грант од 92.000,00 денари. Во тој случај, вкупната поддршка за набавка на опрема и/или материјали изнесува 349.000,00 денари.

Истовремено, корисниците на оваа програма можеа да ги користат можностите што ги нуди Проектот “Македонија вработува“ уреден во рамките на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност во член 98.

Во програмата самовработување можеа да се вклучат кандидатите од мерката 3.6 Обука за стекнување вештини од стари занаети кои успешно ќе ја завршат обуката и ќе изразат желба да основаат занаетчиска дејност (правен субјект).

Во текот на 2016 година беа објавени три јавни огласи, на кои се пријавени вкупно 2623 лица, од кои 2311 лица пополниле прашалник. Обука во сите три циклуси посетувале вкупно 1666

лица, од кои успешно завршиле 1390 лица. Изработени се 1180 бизнис планови. Фирма регистрирале 1009 лица кои истовремено се самовработиле и потпишале договор за користење на грант.

Бројот на вкупно потпишаните договори е согласно планираниот опфат кој изнесува 1009, а беа реализирани дополнителни вработувања за 50 лица.

Исто така, во 2016 година беа селектирани и поддржани 18 иновативни бизниси.

5.2.2 Програма за самовработување на лица со инвалидност

Целта на програмата е да се зголеми пристапот и учеството на лицата со инвалидитет, како и да се зголемат можностите на пазарот на трудот за нивно вработување. Непосредна цел е да се создадат 100 правни субјекти преку поттикнување на претприемништвото и самовработување на лица со инвалидитет, како и преку отворање на дополнителни 200 нови работни места во тие почетни бизниси.

Право на учество во програмата Самовработување на лица со инвалидност имаат сите невработени лица со инвалидност регистрирани како активни баратели на работа.

Учесниците кои ги задоволат поставените критериуми на Програмата се стекнуваат со одредени права и обврски, и тоа:

- да посетуваат обука за “меки” вештини;
- да посетуваат обука за претприемништво и бизнис планирање;
- да добијат Потврда за завршени обуки;
- да добијат менторство и стручна поддршка во текот на програмата и по регистрација на бизнисот;
- да регистрираат правен субјект во Централен регистар на РМ и да се самовработат;
- да користат грант во форма на опрема и/или материјали во износ од 270.000,00 МКД согласно условите наведени во договорот;
- да остварат дополнително вработување до две лица и дополнителен грант во форма на опрема и/или материјали во износ од 92.000,00 МКД по лице;
- да ги користат правата и бенефициите од посебниот фонд согласно Законот за вработување на инвалидни лица согласно позитивните законски прописи;
- да обезбедат услови за непречен мониторинг за времетраење на договорот.

Програмата започна да се реализира во 2015 година и нејзината реализација се продолжи и во текот на 2016 година.

Во текот на 2015 година се реализираа промотивни активности под мотото „Знам дека можеш“. Концептот се базира на непосреден мотивирачко – охрабрувачки повик кој има за цел да ги информира и анимира лицата за попреченост да се запознаат, а потоа и потенцијално да се вклучат во мерката.

Заклучно со 2016 година преку програмата основани се 115 нови правни субјекти во кои се вработени 142 лица, од кои 27 лица се дополнителни вработувања.

5.2.3 Поддршка на растот на микро и мали претпријатија за создавање на нови работни места

Цел на програмата е да се поддржи создавање на работни места во микро и малите претпријатија. Во оваа програма, со неповратен грант во форма на опрема и материјали (92.000,00 денари) се поддржува создавање на нови работни места со полно работно време во претпријатија кои 1) биле регистрирани најмалку една година; 2) ги исполниле сите обврски за даноци и

придонеси за социјално осигурување; 3) не го намалиле бројот на вработени во шесте месеци пред поднесувањето на апликацијата.

Работодавачите кои вработуваат невработени лица во рамките на оваа програма се должни да го задржат на работа субвенционираниот работник уште 12 месеци без да не го намалат бројот на вработени, при што не можат да ги користат можностите што ги нуди Проектот “Македонија вработува“ уреден во рамките на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност во член 98.

На објавениот јавен оглас аплицираа 178 фирми, од кои, по процесот на селекција и посредување на вработување 83 фирми вработија 147 лица.

5.2.4 Програма за условен паричен надоместок за субвенционирано вработување на лица во социјален ризик

Целта на оваа Програма е да се поттикнат работодавачите да вработуваат лица во социјален ризик. Програмата нуди три вида на поволности кои работодавачот може да ги избере:

- A. Шест месеци субвенционирање на бруто плата за работното место кај работодавачи кои вработуваат регистрирани невработени лица кои што се во социјален ризик, при што работодавачот се обврзува да ги задржи овие лица во работен однос најмалку уште дополнителни шест месеци,
- B. Шест месеци субвенционирање на нето плата за работното место кај работодавачи кои вработуваат регистрирани невработени лица кои што се во социјален ризик, како и 60-месечно ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување,
- C. Шест месеци субвенционирање на нето плата за работното место кај работодавачи кои вработуваат регистрирани невработени лица кои што се во социјален ризик, како и 36-месечно ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и персонален данок на доход, со обврска работникот да се задржи дополнителни 12 месеци на работа.

Вработените лица (преку првиот тип на поволности - A) кои немаат квалификации добиваат субвенција за бруто месечна плата во износ од 14.900,00 денари. Лицата со повисок степен на образование или оние кои се вработуваат на места на кои се извршуваат покомплексни работни задачи, добиваат субвенција за бруто месечна плата во износ од 17.000,00 денари. Субвенцијата се исплаќа во текот на првите 6 месеци од периодот на субвенционирано вработување, кое треба да трае најмалку 12 месеци. Дополнително, во текот на првите 6 месеци од периодот на субвенционираното вработување, на работодавачот му се исплаќаат по 5.000,00 денари месечно по вработено лице, кои се наменети за покривање на трошоците за обука и материјали. Со тоа, вкупните износи на субвенциите кои им се исплаќаат на работодавачите изнесуваат 19.900,00 денари, односно 22.000,00 денари.

На работодавачите кои вработуваат лица преку останатите 2 типа на поволности (B и C), субвенцијата се исплаќа во два износи – еден понизок за лицата кои немаат квалификации и еден повисок за оние лица со повисок степен на образование или кои се вработуваат на места на кои се извршуваат покомплексни работни задачи. Понискиот износ на субвенцијата е нето месечна плата од 10.500,00 МКД по вработено лице, а повисокиот износ на субвенцијата е нето месечна плата од 11.900,00 МКД по вработено лице и овие износи се исплаќаат во текот на првите 6 месеци од периодот на субвенционирано вработување. Дополнително, работодавачот е

ослободен од плаќање на придонеси од денот на склучување на договорот за вработување, согласно моделот за кој се одлучил.

Корисниците на СПП кои ќе бидат вработени преку оваа програма и на кои ќе им прекине работниот однос без нивно барање и нивна вина, ќе можат да го остварат правото на СПП веднаш по поднесување на барањето за СПП.

Со оглед на фактот што Проектот „Македонија вработува 1“ заврши на 14.04.2016 година, во првиот јавен оглас од оваа година се понуди само првиот модалитет на погодности, а тоа е шест месечна субвенција на бруто плата, со обврска работникот да се задржи дополнителни шест месеци на работа, додека останатите 2 модалитети на погодности се активираа по стартување на Проектот „Македонија вработува 2“.

Со цел да излеземе во пресрет на потребите на работодавачите во тек е втор Јавен оглас за 2016 година.

Двата модалитета се прилагодени спрема Проектот Македонија вработува 2 (исто како минатата година).

По однос на двата јавни огласи, со состојба до 31.12.2016 година, потпишани се договори со 57 работодавачи за вработување на 75 лица (во оваа бројка влегуваат и договори на 5 работодавачи кои вработиле 5 лица, а имаат аплицирано на јавен оглас од 2015 година, но вработувањето го направиле во 2016 година).

Во наредниот период јавниот оглас останува отворен за нови заинтересирани работодавачи и невработени лица.

5.2.5 Обука на работното место со субвенционирано вработување

Цел на оваа мерка беше стекнување на стручни знаења и вештини за извршување на работните задачи и поттикнување вработување на евидентирани невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот (Ранливи категории на невработени лица). Оваа програма е комбинација од стекнување стручно знаење и вештини за подобрување на продуктивноста на поединците и финансиска поддршка – субвенција за нивното вработување

Мерката опфаќа невработени лица евидентирани во регистарот на АВРМ, при што приоритет имаат следните категории на невработени лица:

- лица на возраст 50-55 години
- лица со основно образование и помалку
- млади лица до 29 години со основно образование
- долгорочно невработените
- корисниците на социјална помош и лицата од ранливите категории на население соочени со бариери на пазарот на трудот

Корисниците на социјална помош продолжуваат да добиваат парична помош во текот на обуката, при што вкупното времетраење на примање на субвенција не може да надмине 18 месеци. Ако корисникот е отпуштен пред истекот на субвенционираната програма, тој има право да се врати во регистарот на корисници на социјална помош.

Обуката на работното место трае три месеци. Работодавачот е должен да ја спроведе програмата врз основа на претходно подготвен план за обука и на учесниците во обуката да им издаде потврда за спроведената практична обука.

За 2016 година вкупно договори потпишале 212 работодавачи за обука на 252 лица. Од нив 242 успешно ја завршиле обуката. По завршување на обуката, истите лица склучиле договор со субвенционирано вработување кај истите работодавачи.

5.2.6 а) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот

Целта на програмата е да се зголеми вработливоста на невработените лица преку стекнување знаења и вештини за занимања барани на пазарот на трудот. Програмата за обука се спроведува преку верификувани приватни спроведувачи на обуки, приватни компании, стопански комори, занаетчиски комори и средни стручни училишта.

Планираниот опфат на корисници беше 243 невработени лица од евиденцијата на активни баратели на работа на АВРМ, а програмата за обука требаше да се реализира во период од четири месеци кај верификуван спроведувач на обука, при што еден месец ќе се изведува во реални услови кај работодавач.

Спроведувачите на обука добиваат најмногу 30.000,00 денари паричен надомест по обучено лице, а лицата вклучени во обуките добиваат месечен надомест од 6.200,00 денари (со вклучен персонален данок на доходи осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување). По завршување на обуката и проверката на стекнатите знаења и вештини, учесниците добиваат соодветна потврда за стекнатите знаења, која се внесува во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.

Во 2016 година, за првиот циклус на обуки беа селектирани 17 спроведувачи на обуки за 23 обуки во 9 градови (Битола, Крушево, Струга, Куманов Свети Николе, Скопје, Тетово, Кавадарци и Штип), а вклучени беа 243 лица. Надлежните центри за вработување потпиша договори со 21 спроведувач на обука (за 2 обуки немаше доволен број на пријавени лица), а вклучени беа 212 лица, од кои 197 лица успешно ги завршија.

Врз основа на анализата на вклучените лица, потрошените и предвидените парични средства, во првиот циклус на обуки, во текот на август месец од страна на ТРГ се направи предлог селекција на занимања, градови и спроведувачи на обука, како и критериуми за селекција на лица кои ќе бидат вклучени во вториот циклус на обуки. Од страна на Комисија за селекција на учесници во активни програми и мерки за вработување, беа усвоени 4 занимања во 2 града, со вклучување на 37 лица.

Во вториот циклус на обуки, беа вклучени 32 лица, во 3 обуки во Скопје и 1 во Велес. Обуката ја завршија 30 лица, што значи дека во двата циклуса мерката успешно ја завршија 227 лица.

5.2.6 б) Обука за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот (за глуви и слепи лица)

Целта на програмата е да се зголеми вработливоста на невработените лица со пречки во видот и слухот, преку стекнување знаења и вештини за занимања барани на пазарот на трудот. Програмата за обука ја спроведуваат средни стручни училишта Д.У.Ц за образование и рехабилитација “Партеније Зографски” и Д.У.Ц „Димитар Влахов“, во период од 4 месеци, при што 1 месец ќе се изведува во реални услови кај работодавач. Планирано беше во мерката да бидат вклучени до 50 лица со пречки во слухот и до 50 лица со пречки.

Обуката овозможува стекнување вештини и знаења за занимања барани на пазарот на труд како што се:

- масер терапевт, ориентација и мобилност во простор и описменување со Брајово писмо за слепи лица и
- аргон заварувач и водоинсталатер за глуви лица

Спроведувачите на обука добиваат најмногу 30.000,00 денари паричен надомест по обучено лице, додека лицата вклучени во обуките добиваат месечен надомест од 8.000,00 денари (со вклучен персонален данок на доходи осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување). По завршување на обуката и проверката на стекнатите знаења и вештини, учесниците добиваат соодветна потврда за стекнатите знаења, која се внесува во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице.

Во 2016 година за учество во оваа мерка се пријавија вкупно 37 лица за три занимања. Центарот за вработување на град Скопје потпиша договори со спроведувачите на обука ДУЦ за образование и рехабилитација “Партеније Зографски” за водоинсталатер со 10 лица и ДУЦ „Димитар Влахов“ за обука за масер терапевт со 11 лица. Бројот на лица кои ги завршија обуките е 16, од кои 9 лица обука за водоинсталатер и 7 лица обука за масер терапевт. По полагањето на завршниот испит лицата се стекнаа со соодветен сертификат.

5.2.7 Обука за напредни ИТ вештини

Мерката има за цел надградба на вештините од областа на информациските технологии на евидентираните невработени лица, заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот. Предвидениот опфат на корисници беше 202 лица, за следните програмски пакети:

- Programming in HTML5 with JavaScript and CSS3
- Тестери за квалитет на софтвер
- Dot Net C#
- PHP and Python

Обуките беше предвидено да се реализираат во Скопскиот и во други региони во зависност од пројавениот интерес на евидентираните невработени лица за учество во мерката и обезбедените услови за обука, односно во секој регион каде има минимум 10 пријавени и успешно положени кандидати во процесот на прелиминарна селекција. Право на учество во мерката имаат евидентирани невработени лица со завршено средно или високо образование.

Времетраењето на обуката е од 3 до 6 месеци. По завршување на обуките, лицата добиваат уверение за посетувана обука и полагаат завршен испит за стекнување со меѓународен сертификат. Полагањето на завршниот испит за програмските пакети се реализира во рок од три месеци од завршување на обуките.

Лицата кои биле корисници на оваа мерка во претходните години, не можеа повторно да бидат вклучени во обуката, а на корисниците на социјална парична помош за времетраење на обуката им беше активно правото на користење на социјална помош. Притоа, лицата кои биле корисници на оваа мерка во претходните години, не можеа повторно да бидат вклучени во обуката.

На објавениот јавен оглас беа пријавени 75 невработени лица. Во тек е реализацијата на обуките.

5.2.8 Обука за возачи за Ц и Е категорија

Обуката е дел од мерката за обуки за задоволување на побарувани занимања на пазарот на трудот и истата се реализира во лиценцирани автошколи. Лицата кои успешно ја завршиле обуката, имаат право да полагаат за возачки испит во лиценцирани испитни центри. Обуката

трае еден месец. На лицата вклучени во обуката, за деновите на обука им се обезбедува надомест за покривање на трошоците за храна и превоз.

Критериумите за учество на невработени лица во обуката се следни:

- лицата да се од евиденцијата на активни баратели на работа во АВРМ
- лицата вклучени во обуката за „Ц“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 2 години) и важечка дозвола за категорија „Б“;
- лицата вклучени во обуката за „Е“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 2 години) и важечка дозвола за категорија „Ц“.

На објавениот оглас се пријавија 367 лица, а по направената селекција 59 лица потпишаа договори за учество во обуката. Обуката се реализираше во текот на месец октомври и ноември. Во тек се полагањата за добивање на возачка дозвола за Ц и Е категорија.

5.2.9 Обука за стекнување на вештини од стари занаети

Целта на оваа мерка беше да се поттикнат невработените лица за стекнување со вештини од традиционални стари занаети – ковачи, бочвари, јорганции, стаклари, ојачари, кујунции (изработувачи на лимени предмети), преку финансиска помош во обуки. Во првата фаза невработените лица се поддржуваат и со обука, во траење од 2 – 6 месеци, зависно од занаетот.

Спроведувачите на обука добиваат најмногу 30.000,00 денари паричен надомест по обучено лице, а лицата вклучени во обуките добиваат месечен надомест од 6.200,00 денари (со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување).

По завршување на обуката, лицата имаат можност да регистрираат бизнис и бидат поддржани преку вклучување во програмата за Самовработување.

Во 2016 година, на објавениот оглас се пријавија 32 лица, а обуката ја завршија 3 лица за занаетот стаклар.

5.2.10 Практиканство 2

Целта на оваа програма е превентивно делување кај младите невработени лица заради зголемување на нивната вработливост со што ќе им се овозможи подготвени да се вклучат на пазарот на трудот. Поддршката за стекнување на одредени знаења и вештини кај работодавач од приватен сектор се обезбедува за лица со средно и високо образование, постдипломците и други евидентирани невработени лица до 29 -годишна возраст, кои немаат работно искуство согласно со последното ниво или профил на образование.

Со оваа програма беше планирано да бидат опфатени 500 млади невработени лица до 29-годишна возраст, лицата со средно и високо образование и постдипломците за период од 3 до 6 месеци.

При утврдување на бројот на практикантите кај работодавачите, се имаат во предвид следниве правила и процедури:

- договорот за практична работа меѓу работодавачот, практикантот и АВРМ се склучува на минимум 3 месеци до максимум од 6 месеци;
 - образованието на практикантот треба да е соодветно на описот на работното место за кое се ангажира;
 - по завршувањето на праксата, практикантот и работодавачот се должни да пополнат Образец за оценка на практикантската работа.
-

Работодавачот каде се спроведува практичната работа е должен да:

- обезбеди услови за вршење на практикантската работа согласно со договорот,
- обезбеди осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување;
- обезбеди ментор кој ќе ја спроведува обуката;
- му наложи на менторот континуирано да се грижи за практикантите и нивните активности и соодветно да ги насочува, поттикнува и оценува;
- обезбеди материјали и средства за вршење на практикантската работа;
- обезбеди тајност на податоците и заштита на приватноста;
- обезбеди други услови за кои меѓусебно тие се договориле и
- работодавачот ако има потреба може да му обезбеди финансиски надоместок на практикантот до 6.200 денари на месечна основа со вклучен персонален данок на доход.

Во 2016 година за оваа мерка се пријавиле вкупно 92 лица и 52 правни субјекти за 66 практиканти. Притоа, договор за практиканство потпишале вкупно 26 лица.

5.2.11 Обука за основни вештини за вработување на млади лица до 29 години (странски јазици и компјутери)

Целта на обуките е младите невработени лица до 29 години, да се стекнат со одредени знаења и вештини од областа на странски јазици и компјутерски вештини за зголемување на нивната конкурентност на пазарот на трудот.

По завршување на обуката невработените лица се стекнуваат со уверение за положен соодветен степен на познавање на странски јазик или компјутерски вештини. На корисниците на социјална помош за времетраење на обуката им е активно правото на користење на социјална помош.

Планирано беше да бидат опфатени 1706 невработени млади лица до 29 години од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа.

Со состојба до 31.12.2016 година, 1786 лица аплицирале за обуки за странски јазици, а 815 лица за обуки за основни компјутерски вештини.

Обуките за компјутери ги завршиле вкупно 512 кандидати, во 4 Градови (Св. Николе, Кочани, Прилеп и Скопје), и притоа 185 кандидати биле обучени за MS Excel, 119 за MS Word, по 72 кандидати за MS Outlook и за MS Power Point како и 64 кандидати за MS Access.

Обуките за странски јазици ги завршиле вкупно 709 лица во 15 Градови (Скопје, Куманово, Струмица, Кичево, Охрид, Гостивар, Битола, Прилеп, Неготино, Пробиштип, Тетово, Струга, Демир Хисар, Ресен и Велес), и притоа 133 кандидати следеле обуки за англиски јазик – основно ниво, 213 кандидати следеле обуки за англиски јазик – напредно ниво, 285 кандидати следеле обуки за германски јазик – основно ниво, 68 кандидати следеле обуки за германски јазик – напредно ниво и 8 кандидати следеле обуки за француски јазик – основно ниво, а 2 кандидати следеле обуки за француски јазик – напредно ниво.

5.2.12 Обука за странски јазици со сертификати БУЛАТС

Целта на обуките е невработените лица да се здобијат со повисоко ниво на познавање на странски јазици (БУЛАТС), заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот како и за канцелариско работење (деловен јазик)

Програмата им нуди можност на невработените лица преку интензивен курс да се здобијат со повисоко ниво на познавање на странски јазици (БУЛАТС) и меѓународно признат јазичен сертификат со цел стекнување на потребни вештини за канцелариско работење.

На објавениот јавен оглас беа пријавени 866 невработени лица. Обуката се реализирше во период од 3 месеци, 2 часа неделно во времетраење од 90 минути. До 31.12.2016 година, обуката успешно ја завршија 200 невработени лица. Во тек е полагање на завршниот испит за добивање на сертификат.

5.2.13 Обука од областа на обезбедувањето

Мерката има за цел зголемување на вработливоста на евидентираниите невработените лица преку стекнување на лиценци согласно побарувањата во обезбедувањето на физичките лица и искажаните потреби за работна сила. Обуката се реализира согласно Законот за приватно обезбедување и лицата кои го положија испитот се стекнаа со лиценца за физичко оспособување.

Опфатот на корисници беше 20 невработени лица од евиденцијата на АВРМ со статус на деца без родители или приматели на социјална парична помош, а обуката ја спроведува Комората на Република Македонија за приватно обезбедување, во траење од 50 часови.

На објавениот оглас се пријавија 30 лица, при што по извршената селекција од надлежните центри за вработување се потпиша договори со 14 лица, кои ја завршија обуката, по што 8 лица се стекнаа со лиценца за физичко обезбедување.

5.2.14 Обука од областа на туризмот

Мерката има за цел зголемување на вработливоста на евидентираниите невработените лица преку стекнување на сертификати согласно побарувањата во туризмот и искажаните потреби за работна сила. Обуката се реализира согласно со наставната програма на Факултетот за туризам која опфаќа осум одделни предмети. За време на обуката лицата имаат практична настава и практичен испит. По завршување на практичниот испит лицата добиваат сертификат.

Планиран опфат беше 20 невработени лица од евиденцијата на АВРМ на активни баратели на работа, а обуката ја спроведува Факултетот за туризам во Скопје.

Наставната програма што наставно-научниот совет на Факултетот за туризам во Скопје ја усвои, опфаќа осум одделни предмети, што по својата содржина се неопходни за квалитетна и добро осмислена настава и обука на кандидати кои ќе работат во туристичките организации, туристички сојузи, туристички асоцијации, туристичко информативни центри, дипломатскиот кор, протокол на локално и државно ниво, и за потребите на домашните и странските туристи.

Во 2016 година, на објавениот јавен оглас се пријавија 34 лица, а договори потпишаа 14 договори, кои се стекнаа со сертификати.

5.2.15 Програма Општинско-корисна работа

Цел на оваа програма е да обезбеди социјална вклученост на потешко вработливи лица заради стекнување на одредени вештини и нивно постепено вклучување на пазар на труд. Оваа програма е насочена кон невработените лица евидентирани во регистарот на АВРМ кои им припаѓаат на ранливите групи на население, вклучувајќи ги и корисниците на социјална помош. Во период од шест месеци, невработените лица се ангажираат со скратено работно време (20 работни часа неделно). Лицата кои се ангажирани преку оваа програма, обезбедуваат услуги за потребите на граѓаните од локалната заедница, истовремено стекнувајќи работно искуство и професионални вештини кои во иднина ќе ја зголемат нивната вработливост.

Месечниот надомест изнесува 6.200,00 денари за лице, што вклучува персонален данок на доход и осигурување од случај на несреќа при работа и професионално заболување, а планирано

беше да бидат опфатени 200 евидентирани невработени лица. На корисниците на социјална помош за времетраење на работниот ангажман им биде активно правото на користење на социјална помош.

Во 2016 година податоците за оваа програма се следните:

- доставени се комплетни апликации од 42 општина
- со апликациите се побарува ангажирање на 454 невработени лица
- апликациите содржат 90 различни предлог активности за општинско-корисна работа, имајќи предвид дека една општина можеше да достави апликација со повеќе активности доколку бројот на лица ангажирани во активностите не надминува 10 на ниво на општина
- селектирани се 30 општини
- се ангажираа 234 невработени лица и тоа
 - 200 согласно Оперативниот план за 2016 година
 - 25 дополнителна поддршка од страна на УНДП
 - 9 ко-финансирани од општините
- ќе се опфатат 7076 директни крајни корисници (3603 мажи и 3473 жени)
- апликациите содржат 66 различни активности за општинско-корисна работа

Во тек е реализација на програмата.

5.2.16 Поддршка за брзорастечки фирми-Газели

За реализација на оваа Пилот програма, АВРМ во координација со МТСП и БКМ (Бизнис конфедерација на Македонија), објавија јавен оглас до сите заинтересирани работодавачи, на кој се пријавија 29 работодавачи за вработување на 93 лица.

Се формира комисија од повеќе институции за селекција на најуспешните 10 фирми за доделување на грант од 615.000,00 денари, со кои АВРМ склучи договори. Во тек се завршните активности за реализација на обврските од договорот од двете страни.

5.2.17 Финансиска поддршка за отворање на приватни детски градинки

Целта на оваа мерка е зголемување на бројот на приватните детски градинки, а со тоа и можност за згрижување на поголем број на деца и отворање на нови работни места. На заинтересираните физички или правни лица кои сакаат да отворат приватна детска градинка им се одобрува неповратна финансиска помош (грант) во износ од 600.000,00 денари по градинка.

Грантот се одобрува врз основа на претходно исполнети услови и одредби содржани во Законот за заштита на деца и Правилникот за стандарди и нормативи за вршење на дејноста на установите за деца.

Лицата кои отвораат приватна детска градинка, одобрените средства 1) треба да ги искористат за набавка на основни средства, 2) набавените основни средства не можат да ги отуѓат минимум 3 години од периодот на извршена набавка, 4) треба да се реализираат дополнителни 4 нови вработувања од периодот на отворање на градинката и тоа: 2 лица воспитувачи и 2 лица – негователки и истите да ги задржи во работен однос минимум во наредните 18 месеци.

Во 2016 година, по извршената крајна селекција, 6 физички и правни лица потпишаа договор за доделување на средства за отворање на приватни детски градинки. Притоа, извршена е исплата на средства на 1 градинка и вработени се 4 лица.

5.2.18 Финансиска поддршка за отворање на приватни домови за стари лица

Целта на оваа програма е зголемување на бројот на приватни домови за стари лица заради постигнување на европски стандарди за институционални капацитети и отворање на нови работни места. На заинтересираните физички или правни лица кои сакаат да отворат нов или да прошират постоечки дом за стари лица им се одобрува неповратна финансиска помош (грант) во износ од 750.000,00 денари за еден дом за стари лица, согласно Одлука за одобрение за основање на установа за социјална заштита на стари лица донесена од страна на Владата на РМ.

Лицата кои се избрани да отворат или прошират постоечки приватен дом за стари лица, одобрените средства 1) треба да ги искористат за набавка на основни средства, 2) набавените основни средства не можат да ги отуѓат минимум 3 години од периодот на извршена набавка, 4) треба да се реализираат дополнителни 4 нови вработувања од периодот на отворање на домовите и истите да ги задржи во работен однос минимум во наредните 18 месеци.

Во 2016 година, на објавениот јаве оглас се пријавија 8 правни и физички лица. По крајната селекција, 7 физички и правни лица потпишаа договор за доделување на средства за отворање на приватни домови за стари лица и вработени се 28 лица.

5.3 КРЕДИТИ

5.3.1 Проект за самовработување со кредитирање

Проектот за самовработување со кредитирање е проект на Владата на Република Македонија. Цел на проектот е на заинтересираните невработени лица кои сакаат да започнат сопствен бизнис или да го легализираат својот неформален бизнис да им се овозможи поволен кредит со што ќе се отворат нови работни места со цел самовработување.

Корисници на кредит може да бидат евидентирани невработени лица без оглед на времетраењето на невработеноста.

За дејности од помал обем се доделуваат по 3.000 евра (во денарска противвредност), за секое новоотворено работно место при што се финансираат проекти со најмногу 3 работни места односно до 9.000 евра (во денарска противвредност).

За дејности од поголем обем за кредитобарателот се доделуваат по 5.000 евра (во денарска противвредност), а за секое новоотворено работно место по 3.000 евра при што се финансираат проекти со најмногу 5 работни места односно до 17.000 евра (во денарска противвредност).

Во текот на 2014 година во Проектот за самовработување со кредитирање се направија измени со цел овозможување на подобри услови за младите лица до 29 години, при што за кредитобарателот се одобруваат по 7000 евра, а за секое новоотворено работно место дополнителни 1000 евра на основниот износ од 3000 евра (вкупно по 4.000 евра за секое новоотворено работно место), при што се финансираат проекти со најмногу 5 работни места, односно до 23000 евра.

На објавените јавни огласи во 2016 година се пријавиле вкупно 201 лице, од кои 72 лица се за млади лица до 29 години. Од страна на Управниот Одбор на Проектот одобрени се барањата на вкупно 139 кредитобаратели за вработување на 169 лица, од кои 54 кредитобаратели за вработување на 63 лица се од барањата за млади лица до 29 години. Притоа, склучени се договори со вкупно 166 лица, од кои 62 договори се со млади лица до 29 години. Следува исплата на кредитите од страна на деловните банки (НЛБ банка АД Скопје, Охридска банка АД Скопје,

Комерцијална банка АД Скопје, Халк банка АД Скопје и Стопанска банка АД Битола). Во периодот 01.01-31.12.2016 година склучени се вкупно 180 договори, од кои 14 договори се од огласите објавени во 2015 година (166+14).

5.3.2 Кредитирање на правни субјекти (микро и мали претпријатија) за отворање на нови работни места

Во 2016 година, на објавените јавни огласи се пријавија вкупно 53 правни субјекти за вработување на 81 невработено лице, од кои 22 правни субјекти за вработување на 32 невработени млади лица до 29-годишна возраст. Заклучно со 31.12.2016 година, склучени се вкупно 26 договори со работодавачи за вработување на 41 невработено лице. Од нив, 10 договори се за вработување на 13 невработени млади лица до 29-годишна возраст. Овие лица се очекува да бидат вработени во почетокот на 2017 година.

5.4 ПОСЕБЕН ФОНД

Посебните услови и погодности за вработување и работење на инвалидните лица се уредени со Законот за вработување на инвалидни лица, додека условите и начинот на доделување на средствата од Посебниот фонд се пропишани со Правилникот за критериуми и начинот на доделување на средствата од Посебниот фонд за обезбедување на услови за вработување и работење на инвалидните лица.

Со овој вид на активна мерка се стимулира одржливоста на вработеноста на инвалидните лица, како и поттикнување на работодавачите да го зголеμουваат бројот на вработувања на оваа категорија невработени лица.

Во рамки на расположливите финансиски средства од Посебниот фонд, се доделуваат неповратни средства за:

- Вработување на инвалидно лице на неопределено време;
- Адаптација на работно место;
- Набавка на опрема;
- Работно оспособување на инвалидни лица заради вработување.

Посебен фонд	Број на поднесени барања		Одобрени во периодот за известување	
	Број на работодавачи	Број на инвалидни лица	Број на работодавачи	Број на инвалидни лица
Барање за неповратни средства за вработување на инвалидни лица	128	215	150	208
Барање за адаптација на работно место	4	4	2	2
Барање за набавка на опрема	25		24	
Барање за работно оспособување на вработени и невработени инвалидни лица	0		0	
ВКУПНО	157	219	176	210

Донесувањето на Решенија за доделување на средства од Посебниот фонд е во надлежност на Управниот одбор на АВРМ. Против решението на Управниот одбор, може да се изјави жалба до Министерството за труд и социјална политика во рок од осум дена од денот на добивање на решението.

6. ПРОЕКТИ

Во текот на 2016 година АВРМ беше вклучена во спроведување на Повеќегодишната оперативна програма за развој на човечки ресурси 2007 – 2013 (Инструмент за претпристапна помош – ИПА, компонента 4). Целта на компонентата за развој на човечки ресурси е да и помогне на земјата во развојот и јакнењето на административните капацитети за управување, имплементација следење и контрола на средствата од Европскиот социјален фонд (ЕСФ), преку имплементација на слични активности.

Во 2016 година, АВРМ продолжи со имплементација на следните проекти:

„Поддршка на Агенцијата за вработување за имплементација на активни мерки и услуги на пазарот на трудот“

АВРМ продолжи со имплементација на Твининг Проектот „Поддршка на Агенцијата за вработување за спроведување на активни мерки на пазарот на трудот и услуги“, кој се спроведуваше од страна на Федеративното министерство за труд и социјални работи на Германија во конзорциум со Министерството за социјална заштита и труд на Литванија, а корисник на проектот е АВРМ. Со договорот за проектот беше предвидено истиот да се спроведе во период од 24 месеци, но во текот на имплементацијата со цел довршување на проектните активности се наметна потребата за негово продолжување и за таа цел, со последниот одбрен амандман кон договорот, имплементацијата на проектот се продолжи за дополнителни 3 месеци, односно 1 – ви јуни 2014 до 31-ви август 2016 година.

Општа цел на проектот е да го подобри квалитетот, ефикасноста и ефектите од услугите кои ги нуди АВРМ за вработување на своите клиенти во поглед на намалување на невработеноста и да се спречина лицата кои работат да станат невработени. Специфична цел е понатамошно да се зајакнат капацитетите на АВРМ да развива, имплементира и обновува активните мерки и програми за вработување и услугите со што ќе го олеснат пристапот на невработените луѓе на пазарот на трудот.

Проектот беше поделен на две компоненти со пет поткомпоненти, 18 активности и 51 бенчмарк.

Првата компонента се однесуваше на јакнење на капацитетите на АВРМ во врска со имплементацијата на активните мерки и услуги на пазарот на трудот. Во рамките на оваа компонента се имплементираа следните пилот мерки:

1. Пилот мерка, регион Тетово во областа на металската индустрија
2. Пилот мерка, регион Скопје во областа на плетење и везење
3. Пилот мерка, регион Битола во областа на компјутерска ИТ технологија
4. Пилот мерка, регион Куманово и Старо Нагоричане каде се опфатени повеќе занимања (чевлари, фризери, молери, гипс картон, реставратори)

Севкупно, имплементацијата на овие пилот – мерки беше успешна со тоа што активностите се спроведоа согласно начиниот на кој беа предвидени и планирани.

Дополнително во рамките на оваа компонента се произведе алатка за следење на имплементацијата на активните мерки за вработување. Во делот за известување на процесот на следење се изработија пример извештаи од спроведени четири активни мерки за вработување.

Овие четири пилот програми беа имплементирани од страна на центрите за вработување во соработка со социјалните партнери од регионот. За секоја од Програмите беше предвиден буџет од 10.000 евра.

Втората компонента се однесуваше на севкупно институционално зајакнување на АВРМ во насока на развивање на нови проекти и грант-шеми во согласност со важечката европска регулатива. Во рамките на оваа компонента се одржаа работилници и обуки на кои вработените од АВРМ имаа можност од страна на експертите ангажирани во проектот да ги продлабочат своите знаења во врска со ИПА регулативите.

Во рамките на Твининг проектот се организираа 57 обуки, 38 работилници, 17 конференции на кои учествуваа повеќе од 1000 луѓе, од кои голем дел од вработените во Агенцијата за вработување. На обуките беа опфатени разни теми кои произлегуваат од работата на Агенцијата, како: Обука за проценка и евалуација на активни мерки, Обука за успешно користење на ИПА фондовите, Обука за Европската регулатива, Обука за соработка со работодавачи, Обука за изработка на Индивидуални планови за вработување и профилирање, обуки за менаџмент на време, обуки за менаџмент на тимови и други обуки.

„Поддршка за вработување на млади лица, долгорочно невработени и жени (II)“

Договорот за Вториот Директен Грант кон Агенцијата за вработување, ИПА проектот „Поддршка за вработување на млади лица, долгорочно невработени и жени (II)“ беше потпишан на 01.03.2015 година. Општата цел на проектот е полесно интегрирање на пазарот на трудот на младите лица, долгорочно невработените и жените. Специфична цел на проектот е да ја зајакне вработливоста на невработните лица со развивање на нивните компетенции (знаења и вештини).

Со договорот за проектот беше предвидено истиот да се спроведе во период од 24 месеци, односно до 28 Февруари 2017 година. Во месец декември 2016 година заради потребата од довршување на дел од проектните активности побарано е од Оперативната Структура Амандман кон Договорот за Грант да се продолжил периодот за негова имплементација до 1-ви јули 2017 година.

Во втората половина од 2016 година, со одобрување на Првиот Амандман кон Договорот за Грант се изврши друга промена во однос на на планираниот опфат на корисници во рамките на дел од компонентите, поради произнесениот интерес на крајните корисници на Проектот, односно бројот во рамките на Активната мерка Практиканство се зголеми од 1000 лица на 1500 лица додека бројот кај Активната мерка се намали опфатот на лица од 1000 на 500.

Вкупно планираните 4 720 корисници - активни баратели на работа, согласно последните промени беа распределени на следниот начин:

Практична работа

1.1 Практиканство (1500 лица)

1.2 Обука за познат работодавач (500 лица)

Обука за општи вештини

-Обуки за странски јазици и компјутери (2000 лица)

-Основни обуки од областа на ИТ (220 лица)

Обука за занимања барани на пазарот на трудот

-Обука за занимања побарувани на пазарот на труд (500 лица)

- Обука за напредни ИТ вештини (220 лица)

За време на целата имплементација на проектот (2015 и 2016 година), заклучно со 31.12.2016 година, во рамките на компонентата 1 – Практична работа, подкомпонента 1.1- мерката “Практиканство како поддршка за вработување на млади лица до 29 години” беа потпишани вкупно 1460 договори од кои 703 лица се вработиле.

Во 2016 година првиот оглас за работодавачи и невработени лица за учество во оваа мерка беше објавен на 02.06.2016 година и заклучно со 31.12.2016 година од страна на 510 работодавачи поднесени се 649 апликации, додека од страна на невработените лица поднесени се 931 апликација. Број на реализирани договори е 480, а прекинати се вкупно 46.

Во програмата “Обука кај познат работодавач” од почетокот на имплементацијата на проектот (2015 и 2016 година) вкупно се склучени 498 договори со невработени лица, од кои 493 се реализирани. Од овие, вработени се 383 лица во 169 компании.

Заклучно со 31.12.2016 година, 458 реализирани / потпишани договори со лица во 177 фирми, а вработени се 355 лица.

Во рамките на компонентата 2 “Обука за општи вештини”, за обука за странски јазици, од почетокот на имплементацијата на проектот 942 лица подигнале ваучер од кои 444 завршиле со наставата, а за обука за основни ИТ вештини 925 лица подигнале ваучер од кои 841 завршиле со обуката.

Во рамките на компонентата 3, предвидениот опфат од 220 лица за напредни ИТ вештини – Обука за ЈАВА и МСЦД, заклучно со 31.12.2016 година се исполни, додека од вкупно планираните 500 лица за учество во мерката “Обука за занимања побарувани на пазарот на трудот” 210 лица потпишале договор за учество во мерката, 204 се сертифицирале, останатите 6 се вработиле за времетраењето на обуката.

“Поддршка за вработување на млади лица”

На 01.12.2016 година Агенцијата за вработување го потпиша договорот за Трет Директен Грант кон АВР “Поддршка за вработување на млади (III)”- финансиран од страна на Европската Унија (ИПА 2007 - 2013) во износ од 1.456.721 евра. Период на имплементација од 12 месеци, заклучно со 30.11.2017 година. Општата цел на овој проект е подобрување на вработливоста на младите луѓе, додека специфичната цел е зголемување на можностите за вработување на млади лица до 29 години преку зголемување на нивното работно искуство, вработливост и преку поддршка за самовработување. Со договорот за Трет Директен Грант предвидена е имплементација на четири активни мерки со кои ќе бидат опфатени вкупно 3 790 лица, односно: Компонента А: Практиканство (1000 лица)

Компонента Б: Обука за занимања побарувани на пазарот на труд:

- Обука за занимања побарувани на пазарот на труд (220 лица)
- Обука за напредни ИТ вештини (220 лица),

Компонента Ц: Обука за советување и претприемништво (950 лица),

Компонента Д: Обука за подготовка за барање работа (1400 лица)

„Зајакнување на финансискиот менаџмент и системот за внатрешна контрола на Агенцијата за вработување“

Проектот „Зајакнување на финансискиот менаџмент и системот за внатрешна контрола на Агенцијата за вработување“ е финансиран во рамките на Оперативната програма за развој на човечки ресурси 2007-2013 година во рамките на Инструментот за пред-пристапна помош (ИПА). Со договорот за проектот, предвидено е истиот да се имплементира 24 месеци, односно од 16.03.2015 до 15.03.2017 година. Општата цел на проектот е интегрирање на младите, долгорочно-невработените и жените на пазарот на труд, преку подобрување на ефективност, ефикасност и транспарентност на работата на Агенцијата за вработување. Специфичната цел на проектот е подобрување на ефикасност на внатрешните контроли и системот на финансискиот менаџмент во Агенцијата за вработување преку придонесување кон соодветен, етички, економичен, ефективен и ефикасен менаџмент на јавните фондови за програмите за вработување и услугите во согласност со важечките правила и прописи.

Во текот на 2016 година беа донесени сите предвидени аутпути со проектот:

- Извештај за спроведената проценка на ризици и идентификација на недостатоците на системите за внатрешна контрола;
- Акциски план за надминување на ризици и за воспоставување на контролни процедури;
- Методологија за улогата на внатрешната ревизија во менаџментот со ризиците и контролен механизам;
- Спроведување на обуки за внатрешна ревизија на секои шест месеци за времетраењето на проектот со опфат на над 100 вработени од АВРМ;
- Прирачник за процедури за внатрешна контрола;
- Стратегија за управување со ризици, насоки и акциски план за управување со ризици;
- Обуки за вработените во АВРМ за спроведување на внатрешна ревизија и внатрешна контрола;
- Тренинг сесии за вработените од АВРМ за подготовка на годишниот финансиски извештај и верификација на трошоците.

Во текот на 2017 година, преостануваат да се одржат уште една обука за системи на внатрешна контрола и финансиско менаџирање и во рамките на последната активност во рамките на проектот ќе се организира работилница со цел презентација на резултатите од проектот, со фокус на активностите поврзани со имплементацијата на проектот “Поддршка за вработување на млади, долгорочно невработени и жени (II)”. По завршувањето на горенаведените активности во рамките на овој проект, ќе биде изработен финален извештај каде што ќе бидат елаборирани сите активности спроведени во периодот на имплементацијата.

Програма за билатерална соработка 2015-2016 година помеѓу Министерство за труд и социјална политика на Република Македонија и ГИП Интернационал Министерство за труд, вработување, професионална обука и социјален дијалог на Франција

Оваа програма за соработка спаѓа во рамките на продолжувањето на претходните програми потпишани помеѓу ГИП Интернационал (Министерството за труд, вработување, професионална обука и социјален дијалог на Франција) и Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија.

Активностите за соработка со ГИП Интернационал пред сè имаат за цел да ги придружуват општествените промени што се јавуваат како резултат на процесот на проширување на Европската унија со нови членки. Овој процес на проширување несомнено создава нови потреби кај засегнатите земји особено во областа на социјалната политика. Со цел да им излезе во пресрет на новите потреби на земјите кандидатки во областа на социјалната политика, ГИП Интернационал ги насочи своите активности кон споделување на демократските практики, почитување на социјалните норми, промовирање на концепт за развој заснован на социјален дијалог, поддршка на политиките за обука насочени кон вработувањето, борба против сиромаштијата, дискриминацијата и социјалната исклученост.

Активностите во рамките на соработката помеѓу ГИП Интернационал (Министерството за труд, вработување, професионална обука и социјален дијалог на Франција) и Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија, која започна во 2006 година, се усогласени со стратешките цели дефинирани од страна на македонската Влада во областа на трудот, вработувањето, безбедност и здравје при работа и професионалната обука.

Оваа соработка имаа за цел да му обезбеди на македонското Министерство за труд и социјална политика техничка помош што може да го поддржи и олесни структурниот развој, кој станува неопходен поради националната и меѓународната економска и социјална средина. Освен тоа, соработката помеѓу ГИП Интернационал и македонското министерство има и за цел да придонесе кон приближување на македонското законодавство и политики кон европските норми.

Според потребите на Министерството за труд и социјална политика и во координација со ГИП Интернационал-Франција, во оваа Програма се предвидени активности кои спаѓаат во рамките на однапред дефинираните стратешки политики во областите на трудот и вработувањето, а во исто време ќе бидат и продолжување на спроведувањето на започнатите проекти во наведените области.

Договор за набавки за зајакнување на капацитетите на Агенцијата за вработување на Република Македонија

Договор за набавки за зајакнување на капацитетите на Агенцијата за вработување на Република Македонија е финансиран во рамките на Оперативната програма за развој на човечки ресурси (2007-2013, ИПА компонента 4). Крајни корисници на проектот беа Агенцијата за вработување на Република Македонија и Трудов Инспекторат. Преку Договорот за набавки беа набавени следните ставки:

Лот 1- Компјутерска опрема (персонални компјутери, складирање на податоци, софтвер за заштита) набави возила, надградба на софтверот, персонални компјутери и друга техничка опрема која се детектирала како неопходна.

Лот 2- Возила (5 градски и 5 теренски возила)

Лот 4 – Канцелариски мебел (биоро, столици, фиокари, метални ормари)

Договорот за работи како поддршка на процесот на подобрување на работењето и услугите на Агенцијата за вработување

Со цел создавање на подобри услови за вработените и корисниците на услугите на центрите за вработување во Република Македонија, започна проектот „Договор за изведбени

работи како поддршка на процесот за подобрување на работата и услугите на Агенцијата за вработување“. Овој проект е финансиран од Европската Унија, Инструментот за претпристапна помош (ИПА) преку Оперативната програма за развој на човечки ресурси. Со овој договор беа опфатени градежни работи за реновирање на 12 центри за вработување и тоа во Кавадарци, Свети Николе, Делчево, Крива Паланка, Штип, Радовиш, Ресен, Кочани, Неготино, Пробиштип, Битола и Веница. Договорот беше потпишан на 23 Јуни 2015 година, додека имплементацијата започна на 20.07.2015 година. Со активностите на овој проект се изврши адаптација и модернизација на постоечката инфраструктура во центрите за вработување што ќе овозможи поддршка за испорака на квалитетни услуги и мерки на корисниците, односно на работодавачите и невработените лица. Овој договор го спроведуваа избраниот изведувач „ВИА ДОО експорт-импорт Вевчани“, додека надзор над изведувањето на градежните работи се вршеше од надзорниот орган „А.Р.С. Прогети С.П.А Брисел“. Реконструкцијата на центрите за вработување започна на 20.07.2015 а согласно динамичкиот план за реновирање на објектите од страна на изведувачот, проектот официјално заврши во Март 2016 година, на начин како што беше предвидено во истиот. Согласно Договорот за изведба на градежните работи во тек е периодот за следење и корекции на технички неусогласености на проектот со состојбата на терен. Развој и имплементација на пилот програми за млади според локални потреби

7. РАКОВОДЕЊЕ И УПРАВУВАЊЕ

7.1 АКТИВНОСТИ НА РАКОВОДЕЊЕ

Раководењето со АВРМ е во надлежност на Директорот, кој го именува Владата на Република Македонија, на предлог на Министерот за труд и социјална политика. Директорот има заменик. Секторот за координација и комуникација, во рамките на своите работни задачи се грижеше за работите поврзани со кореспонденцијата на Директорот, неговите деловни состаноци, организирање на службените патувања на Директорот и Заменикот на директорот, комуникацијата меѓу Директорот и вработените во централната служба и центрите за вработување, како и со другите државни органи и институции. Понатаму, вработените во Секторот беа задолжени за навремено подготвување на седниците на Управниот одбор, како и за изготвување на записниците и актите од одржаните седници.

7.2 АКТИВНОСТИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР

Со работата на АВРМ управува Управен одбор, што го сочинуваат 9 члена, од кои 5 члена номинира Владата на Република Македонија, а по 2 претставника номинираат Организацијата на работодавачи и Синдикалните организации. Во текот на извештајниот период, Управниот одбор одржа одржа 15 седници, на кои беа разгледани 40 точки на дневен ред и притоа беа донесени вкупно 29 Одлуки, 4 Правилници и 5 Заклучоци.

Како првостепен орган што одлучува по барањата за доделување на средства од Посебниот фонд за вработување и работење на инвалидни лица, членовите на Управниот одбор вршеа непосреден увид во просториите на подносителите на барањата и известуваа на седниците на кои по истите се одлучуваше.

Управниот одбор ја следеше реализацијата на годишниот оперативен план за активни програми и мерки за вработување, при што соработката со Директорот и со стручната служба на АВРМ беше на завидно ниво.

8. РАБОТНИ УСЛОВИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

8.1 ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Финансиските показатели на АВРМ за периодот јануари - декември 2016 година се следните:

001 - ПРИХОДИ

Вкупните приходи на АВРМ во периодот јануари - декември 2016 година изнесуваат 2.638.936.151,00 денари. Во однос на истиот период од 2015 година бележат намалување од 3,7 % или за 94.055.330,00 денари.

По извори приходите изнесуваат:

(во денари)

	јануари-декември 2015		јануари-декември 2016		Индекс
	Износ	Структура	Износ	Структура	(3:1)
	1	2	3	4	5
I. Приходи од придонес за вработување	2.042.492.889,00	80,26%	2.152.121.892,00	81,55%	105,4
1. Приходи од прид. за вработ. од плати на работн. од правни лица	1.902.040.705,00	74,74%	2.012.398.486,00	76,25%	105,8
2. Приход. од прид. за вработ. од плати на работ. вработ. кај лица кои вршат сам. дејност одн. кај физ. лица	19.633.925,00	0,77%	20.729.125,00	0,78%	105,6
3. Прих. од прид. за вработ. што го уплатуваат раб. на привремена работ. во странство.					
4. Приходи од придонес за вработување за изминати години	120.818.259,00	4,75%	118.994.281,00	4,50%	12,5
II. Други приходи	19.707.215,00	0,77%	15.050.518,00	0,57%	76,4
III. Пренесен вишок на приходи	257.680.717,00	10,13%	437.163.741,00	16,57%	169,7
IV. Приходи од Буџетот	225.000.000,00	8,84%	34.600.000,00	1,31%	15,4
1. Приходи од Буџетот за активни мерки и политики за вработување	225.000.000,00	8,84%	34.600.000,00	1,31%	15,4
Вкупни приходи:	2.544.880.821,00	100,00%	2.638.936.151,00	100,00	103,7

002 - РАСХОДИ

Во периодот јануари - декември 2016 година расходи на АВРМ изнесуваат 1.739.287.739,00 денари. Во однос на истиот период од 2015 година расходите бележат намалување за 17,5%, или за 368.211.822,00 денари.

Наменски расходите изнесуваат:

(во денари)

	јануари-декември 2015		јануари-декември 2016		Индекс
	Износ	Структ.	Износ	Структ.	(3:1)
	1	2	3	4	5
I. Средства за обезбедување на паричен надоместок и за други права за време на невработеност	1.859.648.663,00	88,24%	1.465.995.976,00	84,29%	78,8
II. Стоки и услуги	65.532.370,00	2,97%	64.727.548,00	3,72%	103,5
III. Основни плати, придонеси за социјално осигурување и перс. данок на доход од плата	179.097.336,00	8,50%	195.738.759,00	11,25%	109,3
IV. Персонален данок на доход од надоместоци	244.719,00	0,01%	322.057,00	0,02%	131,6
V. Субвенции и трансфери	3.631.947,00	0,17%	1.982.117,00	0,11%	54,6
VI. Капитални расходи	2.344.526,00	0,11%	10.521.282,00	0,61%	448,8
Вкупни расходи:	2.107.499.561,00	100,00%	1.739.287.739,00	100,00%	82,5

003 - ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

1. Вкупни приходи	2.638.936.151,00
2. Вкупни расходи	1.739.287.739,00
3. Вишок на приходи (1-2)	899.648.412,00

Во текот на 2016 година, АВРМ оствари вишок на приходи од 899.648.412,00 денари.

004 - ИЗВРШУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ НА АВРМ ЗА 2016 ГОДИНА

Ако се погледаат планираните и остварените приходи и расходи за 2016 година, ќе се констатира следнава состојба:

I. Приходи: 2016 година

(во денари)

	ПЛАНИРАНО	ОСТВАРЕНО	% на остварување (2:1)	РАЗЛИКА (2-1)
1. Приходи од придонесот за вработување	2.065.000.000,00	2.152.121.892,00	104,21%	87.121.892,00
2. Други приходи	17.000.000,00	15.050.518,00	88,53%	-1.949.482,00

3. Пренесен вишок на приходи		437.163.741,00		437.163.741,00
4. Приходи од Буџетот	36.600.000,00	34.600.000,00	100%	0,00
ВКУПНО:	2.116.600.000,00	2.432.765.697,00	124,68%	522.336.151,00

Од табелата се гледа дека има остварено повеќе приходи за 24,68% од планираните во 2016 година односно повеќе за 522.336.151,00 денари.

II. Расходи: 2016 година

(во денари)

	ПЛАНИРАНО	ОСТВАРЕНО	% на остварување (2:1)	РАЗЛИКА (2-1)
А. Трошоци за функцијата				
1. Средства за обезбедување на паричен надоместок и за други права за време на невработеност	1.799.400.000,00	1.465.995.976,00	81,47%	-333.404.024,00
Б. Трошоци за стручна служба	317.200.000,00	273.291.763,00	86,16%	-43.908.237,00
1. Стоки и услуги	86.935.998,00	64.727.548,00	74,45%	-22.208.450,00
2. Основни плати, придонеси и персонален данок на доход од плата	204.000.000,00	195.738.759,00	95,95%	-8.261.241,00
3. Персонален данок од доход од надоместоци	1.000.000,00	322.057,00	32,21%	-677.943,00
4. Надоместоци	500.000,00			-500.000,00
5. Субвенции и трансфери	2.264.002,00	1.982.117,00	87,55%	-281.885,00
6. Капитални расходи	22.500.000,00	10.521.282,00	46,76%	-11.978.718,00
ВКУПНО:	2.116.600.000,00	1.739.287.739,00	82,17%	-377.312.261,00

Од табелата се гледа дека има за 17,83% помалку остварени расходи од планираните во 2016 година односно помалку за 377.312.261,00 денари.

8.2 ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

На 31 декември 2016 година во АВРМ има вкупно 504 вработени.

Структура на вработените во АВРМ според степенот на завршено образование:

- ВСП - 312 вработени (61,9%);
- ВШП - 34 вработени (6,74%);
- ССП - 143 вработени (28,38%); и
- НКВ - 15 вработени (2,98%).

Структура на вработените во АВРМ според работите и работните задачи што ги извршуваат:

- Раководни работници - 51 вработени (10,1%);
- Вработени на активни политики - 266 вработени (52,8%);
- Вработени во пасивни политики - 157 вработени (31,15%);

- Помошни работници - 30 вработени (5,95%).

Со цел успешно спроведување на активните мерки за вработување, по потреба, дел од вработените во пасивни политики беа ангажирани со работни задачи од активните политики и мерки за вработување, преку задолженија со дополнителни работни обврски од таа област.

Структура на вработените во АВРМ според пол:

- Мажи - 215 лица (42.66%) и
- Жени - 289 лица (57.34%).

Структура на вработените во АВРМ според национална припадност и застапеност на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија:

- Македонци - 391 лица (77,58%); и
- Припадници на заедниците кои не се мнозинство во РМ - 113 лица (22,42%).

Односно:

- Албанци - 79 лица (15,68%);
- Турци - 7 лица (1,39%);
- Роми - 2 лица (0,4%);
- Срби - 6 лица (1,19%);
- Власи - 8 лица (1,59%);
- Бошњаци - 2 лица (0,39%); и
- Останати – 9 лица (1,78%).

Во текот на 2016 година, вкупно 30 лица засновале работен однос во АВРМ, и тоа:

- 27 лица по спроведена постапка по објавен јавен оглас;
- 1 лица со превземање од други државни/јавни органи/институции;
- 1 лице со постапка за именување;
- 1 лице со трансформација на работниот однос.

Притоа, новите вработувања се реализирани согласно Законот за административните службеници, Закон за вработени во јавниот сектор и Законот за работните односи, а по претходно обезбедени средства во Буџетот на АВРМ, односно по претходно обезбедена согласност од Министерството за финансии.

Во текот на 2016 година, на 34 вработени во АВРМ им престана работниот однос и тоа:

- 12 лица поради возраст на работникот, односно исполнување услови за остварување право на старосна пензија;
- 7 лица поради спогодбен престанок на работниот однос;
- 4 лица поради отказ од страна на работодавачот;
- 1 лице поради мирување на работниот однос;
- 1 лице поради разрешување од именување;
- 1 лице починато.

Притоа, 8 лица користеле право на неплатено отсуство од работа.

АВРМ континуирано се грижи за развој, јакнење и надградување на човечките капацитети, односно човечките ресурси, па во таа смисла, во текот на 2016 година, вработените посетуваа разни семинари, обуки, работилници, предавања.

АВРМ и во иднина ќе продолжи со грижата за јакнење на човечките ресурси, преку организирање на вакви и слични обуки, семинари, работилници и слично, во зависност од финансиските можности.

8.3 ИТ ПОДДРШКА

Информатичката инфраструктура на AVRМ се состои од околу 500 компјутери организирани во 50 локални компјутерски мрежи во центрите за вработување и централната служба во Скопје, како и истурени канцеларии во 29 населени места и општини. Центрите за вработување се поврзани со централната служба во Скопје преку IPVPN технологија, по пат на закупени линии. Постои централен серверски систем сместен во Централната служба, како и по еден локален сервер во сите центри. Системскиот софтвер е Microsoft Windows платформа со Microsoft SQL систем за управување со податоци. Апликативниот софтвер се состои од неколку .Net веб апликации. Секторот за информатика брои 4 вработени во Централната служба и 4 вработени на работни места од информатичка струка во центрите за вработување.

На почетокот на 2016 година, ставена е во употреба новата хардверска опрема набавена кон крајот на 2015 година, со средства од ИПА фондовите: 4 нови „хост“сервери со можност за виртуелизација, дисковен простор (data storage), мрежен уред, firewall и 250 персонални компјутери, распоредени во сите 30 центри за вработување, со што се заменети стари, технолошки надминати компјутери. Извршена е миграција на целокупниот информативен систем на AVRМ: доменска инфраструктура, бази на податоци, сите апликации и веб сервиси кои се користат во AVRМ, со што се намали јазот на системот на AVRМ во однос на современите информатички технологии.

Од аспект на апликативниот софтвер:

- Преку веб страната на AVRМ, овозможен е специјално дизајниран кориснички пристап за државни институции и за извршителите, со цел да вршат едноставна проверка на бројот на вработени во правни субјкти кои се предмет на нивно работење.
- Најголеми измени се направени во модулите за активните мерки со што се постигна унифицирање на нивната компјутерската обработка.

8.4 ФИЗИЧКИ УСЛОВИ

Во 2016 година се финализираше реновирањето на 12 Центри за вработување во рамките на проектот Понатамошна модернизација на Агенцијата за вработување на Република Македонија преку ИПА програмата, со што состојбата на постојните објекти на Центрите за вработување - Битола, Кавадарци, Штип, Крива Паланка, Кочани, Радовиш, Винаца, Македонски Брод, Свети Николе, Делчево, Пробиштип и Неготино е значајно подобрена, односно овозможени се модерни и пофункционални физички услови за работа.

Покрај горенаведеното, во текот на 2016 година изведена е и адаптацијата на новиот простор за Центарот за вработување Кратово, во кој Агенцијата за вработување на Република Македонија беше инвеститор, така што Центарот за вработување Кратово и отпочна да функционира на новата локација во адаптираниот современ објект.

Исто така, кон крајот на 2016 година се реновираше и новиот простор за Центарот за вработување Дебар. Притоа се запазени највисоки стандарди и квалитети, со што Агенцијата за вработување на Република Македонија го реши просторното прашање и за овој Центар за вработување, кој долг период беше соочен со проблемот на субстандарден простор.

Напоредно со унапредување на Центрите за вработување, Агенцијата за вработување на Република Македонија во 2016 година продолжи и со трендот на ориентираноста кон клинетите

на локалното ниво со отворање на нови дисперзирани канеларии во општините Чашка, Самоков, Ново Село, Конче, Злетово, Дојран, Карбинци и Чешиново - Облешево.

Во 2016 година беа вршени и други тековни активности од областа на имотно-правните прашања со цел подобрувањето на физичките услови во Агенцијата за вработување на Република Македонија.

8.5 ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА

Во областа на внатрешната ревизија, се реализираа следните активности:

- Изготвен е стратешки план 2017-2019 година и Годишен план за 2017 година за секторот за внатрешна ревизија и е доставен до Министерството за финансии на РМ
- Извршена е редовна ревизија на ефикасноста и ефективноста на системот за финансиско управување и контрола во Агенцијата за вработување на Република
- Извршена е вонредна ревизија на барањето на лицето Лазар Атанасов од Кочани број 202/2014/13-0306 од 24.02.2014 година, поднесено во Центарот за вработување Кочани, за признавање на правото на паричен надоместок; вонредна ревизија на барањето на лицето Тодорчо Марков од Кочани број 74/2014/13-0306 од 21.02.2014 година, поднесено во Центарот за вработување Кочани, за признавање на правото на паричен надоместок; вонредна ревизија на решение број 464/2014/13-0306 од 08.04.2014 година, за признавање на право на материјално обезбедување во вид на паричен надоместок на лицето Љубчо Стојменов од Кочани
- Извршена е контрола во 15 Центри за вработување за спроведувањето на активните мерки и посебниот фонд, со цел воедначено и целосно извршување на обврските од постојната регулатива
- Изготвен и доставен Извештај за извршени ревизии и активности на внатрешната ревизија за 2015 година до Министерството за финансии.

8.6 ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА, ЛОКАЛНА И ИНТЕРНАЦИОНАЛНА СОРАБОТКА

Во 2016 година, АВРМ посвети големо внимание на информирање на своите клиенти преку средствата за јавно информирање и на својата веб-страница. За истакнување е добивањето плакета за Сајт на годината во категоријата владини/државни институции. Информациите главно се однесуваа на активни програми и мерки за вработување кои се имплементираа заради зголемување на интересот кај публиката, услугите што АВРМ за вработување континуирано ги дава, појаснувања во врска со измените на законската регулатива и други прашања кои се од надлежност на работењето на АВРМ. На сите прашања добиени од страна на новинарски и медиумски куќи, заинтересирани правни или физички лица навремено и стручно се одговараше.

Изминатата година се издвојува активноста Отворени денови со Агенцијата за вработување, при што Директорот на АВРМ, заменикот на директорот и тимови од централната служба присуствуваа на средби со заинтересираните невработени лица и работодавачи во просториите на работните клубови во центрите за вработување и дисперзираните канцеларии, при што одговараа на сите прашања од нивен интерес.

Во своето функционирање, АВРМ имаше плодна соработка со повеќе министерства и други органи и институции, меѓу кои особено се вбројуваат Министерството за труд и социјална политика, Централниот регистар на Македонија, Фондот за здравствено осигурување, Фондот за

пензиско и инвалидско осигурување, Државниот завод за статистика и други релевантни институции.

Вработените во АВРМ земаа учество во повеќе конференции, семинари, студиски патувања и работилници, во земјата и во странство, кои беа од интерес за нејзиното функционирање и подобрување на работењето.

АВРМ редовно учествуваше на состаноците на следните Поткомитети во рамките на Комитетот за стабилизација и асоцијација:

- Поткомитет за иновации, информатичко општество и социјална политика
- Поткомитет за економски и финансиски прашања и статистика.

Целта на овие активности е да се претстави детална слика за состојбата и напредокот на Република Македонија во процесот на усогласување на законодавството и јакнење на институционалниот капацитет за пристапување во Европска Унија.
